ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՏԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՑԷՅԷ ՏԱ'ԻՐ ԳԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 51. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՓԵՏՐՎԱՐ 29, 1908. Ն՝ 9

ՍԱՀԻՊ Ի ԻՄԲԻՑԱՋ
Հ. Բ. ԿՐԻՆ

ՄԻՒ'ԷԼԼԻՑ
Հ. Մ. ԱԼԷՆ

ՄԷՎԱՏՏ Ը ՄԻԻՆՏԷՐԻՀԷ

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒԼԱՐ

Քիլիսէ հայաթը նէ՞ վէճիլէ թէրվիճ օլունա պիլիր

Խրիսթիյան թէճրիպէսի վէ 'իլմ

Տ. Կորիւն վարդապետ Եսայեան

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՅԱԹ

Բ. Մուգատտէսի սէվմէքլիյիմին սէպէպի

ՖԷՆՆԻՑԱԹ

Օյունճագ շմէնտրֆէր

Էն էյի մուհարրիք

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

Բ. Մուգ. շիրքէթինին մէհալիք ի Շարգիյէ միւտիրիյէթի — Մ. ՊՕԷՆ

Ամա — ՄՐ. ՄՈՒՏԻ

Բ. ՄՈՒԳ. ՄԻԻԹԱԼԱ'ԱՍԸ

ՇՈՒՐՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՑԷ

Ա. Ց. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԷ

ՖԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ

اوەداپر هفته‌لق غزته — درسعادتده بابل هاوسده

ՇԻՐԱՏԵՍ

Սեռնէլեկ 30 Ղրշ.
Ամբիգա իչիւն 1·50 Տօլ.
Ինկիլթերրա ,, 6 շիլին
Մէմ սահիպ ,, 7·75 Ֆր.

Էջսէն Նուսխէսի 30 փր.

Ի՛մանաք գրյմէթլէրի մէ՛թէնէլ

ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ԷՐՄԷՆԻՆԷՆ

ՎԷ ԷՐՄ. ՀԱՅԵՐՈՒՆԱՔԸ ԻՎԷ ԹՈՒՐՔԱՅԷ

ՇԱԳԻԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

(ԱՆԿԷԼԻԱՖՕՐՕՍ)

ԲՈՒՏԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆԱՔԸ ԻՎԷ ԹՈՒՐՔԱՅԷ

Միւ՚հէլիֆ՝ Հ. Մ. Ալէն

Պայպըլ Հասան, Իսթամպոլ

Տէր է Սա՚ատէթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER

(ANGELIAPHOROS)

A WEEKLY PAPER

PUBLISHED IN

ARMENIAN, ARMENO-TURKISH, AND GRECO-TURKISH

EDITOR HERBERT M. ALLEN

Offices: American Bible House

Stamboul, Cons/ple, Turkey

TERMS

An. Subscrip. Ps. 30
U. S. A. $1.50
England Shils. 6.—
Other countries Frs. 7 75

Single Copy 30 Paras

Advertising rates on application

ԲՐՈՖ. Վ. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՆՈՐ ԲԱՌԱՐԱՆ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թնաւով արբագրեալ եւ խիստ ճոխացեալ

Գին 50 ղրշ. — Թղթատարի ծախքով 55 ղրշ.

Ցանձնարարութեանց համար դիմել

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆԻ, ՊԱՅՊԼ-ՀԱՍԱՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

3—5

ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ ԸՆԿԻՑԷ,

'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ՛ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 51. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՓԵՏՐՎԱՐ 29, 1908 Ն՝ 9

ՍԱՀԻՊ Ի ԻՄԲԻՑԱՋ Հ. Բ. ԿՐԻՆ — ՄԻՆԷԼԼԻՖ Հ. Մ. ԱԼԷՆ

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԱՐ

ՔԻԼԻՍԷ ՀԱՅԱԹԸ ՆԷ՞ ՎԷՃՀԼԷ ԹԷՐՎԻՃ ՕԼՈՒՆԱ ՊԻԼԻՐ

(Հ. Մ. Ալէն)

ՊՈՒՆՏԱՆ իբի հաՓԹա էվվել էլէ ալաբզմբզ մէս-"էլէնին պահնոա 'տէվամ էտէրէք տէրիզ քի, ամթիտէքի Թավսիյէլէրտէ չիմտիքի քիլիսէ հայաթը իլէ իսթիլաթտա պուլունտուրճա նամա'լիւմ օլան հիչ պիր չէյ եօգ տբր։ Քէզալիք չունէն տախի ֆարգընտա իզ քի, պու մէմլէքէթտէ Ինճիլի քիլիսէլէրէ մէնսուպ քիմսէլէր՝ իչպու ուսուլարա կէօրէ հարէքէթ էթմէքտէ տիրլէր, վէ Ինճիլի ճէմա'ամթարտան ադալի պիր դաչը մուճիպ ի մէմնունիյէթ նէթիճէլէր կէօսթէրմէյէ մուվաֆֆադ օլմուչլար տբր։ Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր, պէօյլէք քիւչիւք պիլճիւմլէ քիլիսէլէր իչպու զբսա վէ խուսուսի իսթար ու Թավսիյէլէրի ճիատէն մէչդ ու միւթալա'ա էթիքտէն սօնրա, անլէրի քէնտի հալլերինէ ույտուրբսալար, ճէմա'ամթարբմբզին տիւլադի վէ բուհանի հայաթընտա պէլլի պիր թէբադզ վուգուճ՝ պուլուբ։ Վալբհ սուբէթտէ խաթբրտա թութուլաճադ խուսուս չու տբր քի, մէզքիւր իսթար վէ Թավսիյէլէրտէն հիչ պիրիսի թէրք ու իհմալ էտիմէմէլի, եախօտ էհէմմիյէթի իքնճի տէրէճէյէ էնտիրիլմէմէլի տիր։ Պիր քիլիսէ պիր պինտայա պէնզէր։ Հէր թաչ, հէր տիրէք, հէր տէմիր դօլ՝ պիւթիւն պինտա իչիւն, պիրինճի տէրէճէտէ հա՞իզ ի էհէմմիյէթ տիր։ Քիլիսէնին սոն հէտէֆ ի մադսուտը՝ տախիլինտէ եախօտ քէնտիսինէ եաղբն եաչայանլարբն հէվիսինին բուհանի հայաթընը թէվսի՛ ու իքմալ էթմէք իսէ տէ, քիլիսէնին պիւնեէվի վէ 'ամէլի ճիհէթլէրինէ պադբզմայաճադ օլուբ իսէ, պու հայաթ՝ տա՞իմի վէ դուվվէթլի օլամազ։ Հիչ պիր քիլիսէ՝ իչպու ճիհէթլէրին հէվիսինի իհմալ էթմէզ իսէ տէ, էքսէր քիլիսէլէրին անլէրտէն պա'զբլարբնը իհմալ էթտիքլէրի քէմալը էմնիյէթլէ իտտի'ա օլունտպիկիր։ Անլէրին զա'ամ մէնպա'ընբն վէ պինա'էն'ալէյհ միւբատ ը իլահիյի պիլճիւմլէ հիւսն ու զուվվէթիյլէ պաչա չբզարմազբզտաքի մուվաֆֆադիյէթսիզլիքլէրինին իլահը իչթէ պու տբր։ Ալլահնն քէնտինին բուհանի էվլատլարը իչիւն մատտէ պիր ճիհան հաղբզամազ իչինտէ միլեօնլարճա սէնէլէր սարֆ էթմիչ իտիյնի տիւչիւնմէքլիք պա'իս ի 'ալչ ու չէվկ տիր։ Ա՜հ, նէ՜ 'ամա՞իլ տիր անընն 'ալէմ ու ճիհանը քի, անտէ հէր զէրբէնին քէնտիսինէ մախսուս մահալը պուլունուպ, հիչ պիր իսրաֆ եօգ տբր։ Անընն քէմալաթընը սէյր էթտիքտէն սօնրա, քէնտի էլէրիմիզին զա'իֆ, տէվամսբզ, չիրքին, ֆանի էսէրլէրինէ պադբնճա, քէնտի քէնտիէրիմիզի նէ՜ գատար ֆէնա, լիյաղամթսբզ մախլուգլար հիսս էտէրիզ։ Ալլահնն պիզէ 'էօմրլէրիմիզին չափուք կէչէն մէվսիմէրի վասբթասբզլէ էօյրէթմէքլիյէ չաղբշբզը նիզամ ու ինթիզամ, հիւսն վէ պագա ու տէվամ տէրալէրինի պիզ իսլահ գապուլ էթմէզ ինանալար նէ՜ գատար ադբր ադբր վէ կիւճ էօյրէնիրիզ։ Թէքրար իսրար 'էտէրիզ քի, Ֆրիատսբն քիլիսէսի կիպի պէօյիւք պիր չէյտէ էհէմմիյէթսիզ հիչ պիր չէյ եօգ տբր։ Իման էհլի պէյթինտէ քիլիսէնին հէր պիր զբսմընը քէնտինին պիւթիւն գուվվէթիյլէ միւմքին մէրթէպէ գուվվէթլի հալէ կէթիրմէյէ չաղբշմայան հիչ պիր քէթխիւտա քէնտի քէնտինի մա'զուբ թութամազ։ Հէտէֆ ի մադսուտ հայաթ, մէսէրբէթպախչ հայաթ իսէ տէ, անա էրիշմէնին եօլու՝ մա'գուլ, մունթազամ վէ ֆիւթուրսբզ սա'յ ու զայբէթ տիր։

Իշպու մուհիմմ իխթար վէ թավսիյէլերին իզահ ու պէյանը պաղընտա պիր չօղ պէնտէր եաղըլասլիր խսէ տէ, պիզ անլերի մուխթասար վէ միւճմիլ պիր չէքլատ պէյան էտիյօրըզ քի, անլէր օգուլանըն կէօղլերի էնիւնտէ 'այան վէ աչիքտար սուրէթտէ թէճէսսիւմ էթսինլեր. վէ անը քէնտինին մէնսուպ օլաբաղ քիլիսէնին հայաթը նէ վէճհուլէ թէվսի' ու թադվիյէ օլունա պիլէճէյի մէս"էլէսինի հալ էթմէքլիյէ մուխթար պրագսընար։

1. Մ"ՈՒՆԹԱՂԱՄ ՊԷՐ ԲԷՇԻԷԼԸՆ.

Պիզ պու քէլիմէլերի թէ"քիտ էթմէք իսթէրիզ։ Զօղ տէթ'ա ատէմլէր՝ քիլիսէճէ պիր նէվ' թէշքիլաթ հէր հալտէ լաղըմ տըր տէյիւ տիւչիւնիւրլեր, հալ պու քի ասըլ էլզէմ օլան՝ մահալլի իհթիյաճլարա սոյզուն կէլէն ԳՕՂՐՈ՝ նէվ'ի տիր։ Պու իսէ՝ քիլիսէնին պիզ ճիւմլէ իհթիյաճլարընը թէսվիյէսինէ քեաֆի օլաճաղ մունթաղամ վէ տիդդաթլը թէրթիպաթ տէմէք տիր։ Քիլիսէ ա'զասընին աղլըզը չօգլըզը մէս"էլէսի պիր ֆարդ էթմէմէլի տիր։ Անճաղ 50 ա'զասը պուլունան պիր քիլիսէ՝ 500 ա'զասը օլան պիր քիլիսէ դատար տիդդաթլը սուրէթտէ թէչքիլ էտիլմիշ օլմալը տըր։ Քիլիսէ մէճլիսլերի սատէճէ եէր տօղտուրան քիմսէլերտէն տէյիլ, անճաղ տա"իմա չալըշըպ չապալամաղա հաղըր օլան վէ սա"իմա քիլիսէյէ դարշը միւքելլէֆ պուլունտըղլարը վազիֆէլերինի սա"իր հէվ վազիֆէլերինատէն իւսթիւն թութան զաթլարտան միւրէքքէպ օլմալը տըր։ Քէնտիլերին թիճարէթճէ մէնֆա'աթլարընը սա"իր պիր չէյէ ֆէտա էտէն վէք ազ քիմսէլեր պուլունուր խսէ տէ, մա'էթթէ"էսսիւֆ քիլիսէնին մէնֆա'աթլարընը սայքի սա"իր հէր չէյէ ֆէտա էտէն վէք չօղ քիմսէլեր վար տըր։ Էքսէրիա անլերին քիլիսէյէ դարշը պօրճլարը ֆիհրիսթաէ էն սան եէրի թութարլար, վէ անլերին իֆտաը՝ իլա զայր ի նիհայէ թէ"խիր էպիլէպիլիր։ Պու՝ չօղ տէֆ'ա դօլայըզլը խսէ տէ, ճէմա'աթըն տինճէ մէնֆա'աթլարընա զայէթլէ մուզիրր տիր։ Պու կիպի մէճլիսլերին ա'զալըզընա եալընըզ էհլիյէթ ու իթթիպար սահիպի քիմսէլեր տէյիլ, անճաղ Ալլահա դարշը հիսս էթթիքլերի մէս"ուլիյէթ քէնտիլերինին սասըգանէ իֆա ի խըսմէթ էթմէլերինէ պա'իս օլան զաթլար ինթիհապ էտիլմէլի տիր։ Ինթիզամիէրվէր պիր քիլիսէտէ անտէ 'իպատէթ էտէն հէր քէսին — էն պէօյիւյինտէն էն քիւչիւյինէ դատար — քիլիսէնին իշինտէ պիր հիսսէսի օլուր։ Իշթէ զէմանէմիզին հէր մուվաֆֆաղ քիլիսէսինտէ պու ֆիքը ու թէսավվուր ճարի տիր։ Զօղ տէֆ'ա նաղարը ը տիզդաթա ալընմայան պիր խուսուս՝ քիլիսէնին, անըն բէամ իճթիմա'լերինին, անըն տինճէ թէրագդըսընը, 'ա"իլէլեր իլէ ա'զալարընը էսամիսինին, խրիսթիյան իշինտէքի եէնի հալ վէ թէճրիպէլէլերին, տինի գոնֆէրանսլարընը, վէ անըն սա"իր քիլիսէլեր իլէ օլան 'ալագա վէ միւնասէպէթլերինին տիւրիւսթ պիր դայրընը թուսթամաղըզընը էհէմմիյէթի տիր։

2. Սարտ պէր ՈՒՍՈՒԼԸ մալէյ.

Քիլիսէ իշին վէ անըն խարիճտէքի խայրխահանէ իշլերի իշին մուգթաղի աղչէյի թօփլամաղըզա մախսուս մութլաղ պիր ուսուլ պէյան էթմէքլիք նէ մա'դուլ, նէ տէ միւմքին տէյիլ իսէ տէ, զիքրէ չայան իւչ 'ումումի խուսուս վար տըր։ Էվվէլա, չու ֆիքը տէրինճէ եէրլէշմիշ օլմալը տըր քի, հէր ֆէրտին էլինտէն կէլտիյի դատար Քրիստոսըն քիլիսէսինէ եարարմ էթմէսի մուգատտէս պիր վազիֆէ տիր։ Սանիյէն, իթթիխաղ օլունան ուսուլը մալիյէ՝ սատէ վէ իշէ եապըշըր օլմալը տըր քի, հէր քէս անը անլայըպ, անա քեամիլ ի'թիմատ կէօսթէրսին։ Փէք չօղ տէֆ'ա քիլիսէ խազինէսի սանտըղընին պոչ գալմասը՝ քիլիսէ մէճլիսլերինին պու խուսուսը նազար ը ի'թիպարա ալմամալարընտան նէշ"էթ էթմէքտէ տիր։ Սալիսէն, զէմին իւզերինտէ հէր թիճարէթ թէշէպպիւսիւնտէ 'ումումէն բի'այէթ օլունան մուգթաղի պիր թէատիր տախի սէնէ ի տիթիյէյ մախսուս վէ խարիճտէքի տինի վէ խայրխահանէ ումուրա վերիլէճէք մէպլաղլարը տախի հավի օլան տադիպ վէ միւֆրէտաթը պիր պիւտճէ, եա"նի վարիսաթ վէ մէտարիֆ ճէտվէլի թանզիմ էթմէք, վէ իշպու ճէտվէլի հէր քէսին անը կէօրէպիլէճէյի պիր եերէ տամաղ, եախօտ եափըշարմաղ տըր։ Պու ուսուլը թէճրիպէ էթմէմիշ օլան հէր քիլիսէ՝ պունը թէճրիպէ էթսին. վէ պունըն բուհանի վերիլի վերմէքլիյէ նէ պէօյիւք՝ պիր թէշվիզ օլաճաղընը կէօրսիւն։

3. Վաֆբուլը վէ մո-ֆէ պէր ՈՒՍՈՒԼԸ 'ԷՊՈՐԷՆ.

Քիլիսէնին այնն վէ խըսմէթլերի 'իպատէթ մէյլ ու արզուսը իլէ տօղու օլմալը տըր։ Լաքին նէ՝ դատար չօղ տէֆ'ա քիլիսէ խըսմէթլերի պունտան մահրում տըր։ Իլահիլերին օգուտմասընտա, տու'ալարտա վէ վա'զտա 'իպատէթտէ հաղըր պուլունանլարա քէնտիլերին մուգատտէս պիր մահալտէ վէ ճէլալը սէմավաթին ֆէվզինտէ պուլունան Զաթըն հուզուրընտա պուլունաբզլարընը հիսս էթտիրէճէք նէ՝ գատար ազ չէյ վար տըր։ 'Ումումէն, բուհանի խըսմէթլերին գուսուրը չու տըր քի, տատէմլէր պու խըսմէթլերէ չօղճա 'իպատէթ էթմէք իշին տէյիլ, անճաղ տահա զիյատէ վա'զ տինլէմէք իշին կիտիյօրլար։ Քիլիսէտէ հաղըր պուլունանլարընն պէօյիւք էքսէրիյէթի քէնտի-

լերին 'իպատէթտէ փէք ճիւզ'ի հիսսէլերի օլաբդը-նը, եախօտ հիչ օլմասբդընը հիսս էտիյօրլար, վէ նազար ը տիգգաթլարը սալթ վ'ըզին իւզերինէ տիքիլիյօր։ Էկէր վ'ըզ էյի պիր վ'ազ վէրիր իսէ, 'իպատէթտէ հազբր պուլունան քիմսէ պա'զը տէ-բէճէ միւսթէֆիտ օլապիլիր, ֆագաթ էկէր վ'ըզ էյի պիր վ'ազ վէրմէզ իսէ, անը տինլէյէն քիմսէ ամ, տօյմամբչ հալտէ քիլիսէտէն չբդբզ կիտէր։ Վ'ըզին իֆա էտէճէք մուհիմմ պիր վազիֆէսի վար իսէ տէ, ճէմա'ատին տահա պէօյիւք պիր վազիֆէսի վար տբր, վէ չուբասը խաթբրտա թուս-թուլմալը տբր քի, ճէմա'ատ եալընբզ պիր դաչ միւթէ'ալլիմ մուզանմիլէրտէն եախօտ էօն դանէ-վալարտա օթուրան պիր դաչ սբրա միւսթէմի'ունտան 'իպարէթ օլմայբզ, անճագ դափույա եազին տուրան ֆէրալէրէ դատար օլան միւսթէմի'ունտան միւրէքքէպ տիր։ 'Իպատէթի 'ումումի զբլմազբ-զին իչպու իհթիյաճընին կիթտիքճէ զիյատէ հիսս օլունմասը՝ պիւթիւն տիւնեատա պուլունան քի-լիսէլերին մունթազամ խրտմէթ վէ 'իպատէթլերէ միւթէնէվվի' եէնի չէյլեր 'իլավէ էթմէլերինէ պա'իս օլմուչ տբր։ Ք. Մուգատտէսին պա'զը ֆասլարընը մուգապէլէթին օգուսմագ ուսուլը սայքի հէր եէր-տէ հիւսնի գալուլա մազհար օլմուչ տբր։ Քիլի-սէտէ օգույա պիլէն հէր քէսին էլինտէ պիրէր ու-ֆագ Մէզամիր քիթապը պուլունտբզբ հալտէ, չօպան պիւթիւն ճէմա'ատլէ պէրապէր Սալահա թէսպիհ վէ համա էթմէքլիյին իչպու սատէ ֆա-գաթ 'ալի ուսուլընը քիլիսէյէ իսալալ էթմէքլիյէ մուգթէսիր օլուր։ Պիր չօգ քիլիսէլերտէ հէր Կի-րակի պիւթիւն ճէմա'ատ պիր նէվ' իման իդրարբ-նը պիրլիքտէ թէքրար էտէրլէր։ Ղարպտա 'ալէլ 'ումումի բէսուլի իման իդրարը, վէ պա'զբլարընա Նիկիա իման իդրարը գուլանբլբբ։ Պիր տէ իւ-լահի թէզանիյաթընա խուսուսի էհէմմիյէթ վէ-բիմէլի տիր։ Պիր մուզանմիլէր հէյ'էթի թէչքիլ է-տիմէլի տիր, վէ պու տա կէօսթէրիչ իչինն տէ-յիլ, անճագ պէյթ Ուլլահը չէվգէնիկիզ, բուհնիւվազ մագամբար իլէ տօլտուրմագ, վէ 'ալէլ խուսուս ճէմա'ատը Սալահա համա ու սինայա թէչվիզ էթ-մէք մագսէտիյլէ թէչքիլ էտիմէլի տիր։

4. Զօճուգլարա մախսուս մա'այնէն պէր եշ.

Պու իչ՝ չօճուգլարա սատէճէ հաֆիթատա պիր Ք. Մուգատտէստէն պիր տէրս վէրմէք տէմէք տէ-յիլ տիր։ Պու էօյլէ պիր թէրթիպ ու փլան տէմէք տիր քի, անա թէվֆիգէն, չօպան իլէ մու'ալլիմնէ-րի չօճուգլարը 'իֆֆէթ վէ հագիգաթը սէվմէյէ, վէ հագիգաթ թարիգինատ եիւբիւմէքլիյէ թա'լիմ վէ վէրվէրտէ էթմէքլիյէ մուգթէսիր օլուրլար։

Պու թա'լիմ՝ չօճուգլարա արա սբրա պիր թազբմ փէնտ ու նասիհաթլար վէրմէքլիք տէմէք տէյլ տիր։ Հիչ պիր քիմսէ, 'ալէլխուսուս պիր չօճուգ պու եօլտա փէնտ ու նասիհաթլար իլէ խէլլաս թարիգինէ իրչատ էտիլմէմիչ տիր։ Մուհապէթ եէկէտանէ նաֆբզ գուվվէթ տիր, մուհապէթ իսէ թէվէճճիհ վէ մու'ավէնէթ կէօսթէրմէք տէմէք տիր։ Զօճուգ-լար էօյլէ պիր սուբէթտէ թա'լիմ էտիլմէլի տիրլէր քի, անլէր՝ քիլիսէյի քէնտիլէրէ մախսուս պիր եէր մագամընտա սէվսինլէր, վէ անտէ պիր իչ կէօրէ-պիլէճէքլէրինի վէ սայքի հէր չէյլ անլայապիլէճէք-լէրինի հիսս էթսինլէր։ Վ'ըզլարբմբզտան դա՞չը արա սբրա Կիրակի սապահլարը չօճուգլարա խի-թապլէն վ'ազ էտէրլէր։ Պիզ պու կիպի պիր վ'ըզ թանբրաբզմբզը խաթբրլամայօրբզ։ Լաքին Կիրակի կիւնիւ չօճուգլարա խիթապլէն իրատ օլունան պիր վա'զատ ֆիքր վէ գալպլերի Ք. Մուգ.ին կիւզել վէ սատէ փէդամլարընը գապուլա հազբր պուլունան քիմսէլէր իչիւն հիչ պիր խապէր վէ փէդամ եօղ մը տբր։ Պիր չօպանընն գուվվէթլի պիր քիլիսէ մէյատանա կէթիրէպիմէսինին պիր եօլու՝ քէնտինին 'էօհատ ի էմանէթինէ իհալէ օլունմբչ օլան չօճուգ-լարընն մունթազամ տինի թէճրիպէլէրինէ տիդդաթ ու իհթիմամ էթմէք տիր։

Ե. Պէ-ՐԷ-Ն ճէմա'ԱԹԸ ԱԽԼԱՖԷ ՄԵՆՖԻ'ԻՆԷ ՖԻՎՖԷԼՈ-ՊԷ ԸՆ'ԱՅԷՆ.

Հէր ճէմա'ատին տիլագի պէլալարը, ֆէնալբգ-լարը վար տբր. էզճիւմլէ սէրխօշլբգ, տիլագսբզ-լբգ, ալբշվերիչտէ հիլէ վէ խուտ'ա, եալանճբլբգ, թէնպէլլիք, դումարպալբգ վէ հէր հասսէյէ մէն-ֆուբ վէ սբհհէթէ մուզիրբ վէ մատտի մուբտալբգ վար տբր։ Քրիստոսընն խամինտէ միւ"էսսէս օլան պիր քիլիսէ՝ ճէմա'ատին տիլագի վէ ճիսմանի թէ-միզլիյի ուզրընա քէնտի վազիֆէսինին իճրասը սբրասընտա փէք տզբր պիր մէս"ուլիյէթ հիսս էթ-մէլի տիր։

6. Ք. Մուգատտէս մէ-ՐԵալ'ասընա մախսուս պէր ու-սուլ վէ 7. Մա'այնէն պէր բէսալէր եշ։ Ներիմիզին միւսա'ատէսի օլմասբզընտան, իչպու իբի խու-սուսատան լայբզ ը վէճճէլ պահա էթմէքլիք իմքանա-սբզ իսէ տէ, պիզ պունլարը պուբատա սա"իրլերի իլէ 'այնի տերէճէ մուհիմմ տէյլ վազ' էտէր, վէ անլէրին քեամիլէն նազար ը ի'թիզարա ալընմալա-բընը բէճա էտէրլբզ։ Ք. Մուգ. չօղ տէթ'ա նիզամ-սբզ սուբէթտէ վէ բասթ կէլէ մէշզ ու միւթալա'ա օլունուբ, վէ անա էն զիյատէ միւհթաճ օլան իչ-պու մէշզ ու միւթալա'ա իչիլէ իչթիզալ էթմէզ-լէր։ Պիւթիւն ճէմա'ատ խիթէր խանէլերտէ, իս-թէր մէքթէպլէրտէ մունթազամ պիր նէվ' Ք. Մու-

դատաէս մէջդ ու միւթալա'ասբյլէ իշթիղալ էյլէ-մէլի տիր, վէ քիլիսէ իշնին իշպու մուհիմմ չիւ'-պէսինատ բիյասէթ էտէնլէրին 'ադլ ու հիքմէթէ մալիք օլմալարը մուգթազի օլարդը միսիլիւ, չալը-չըպ չապալամազա իգթիտար վէ մուհապպէթլէրի տախի օլմալը տբր։

Պիւսպիւթիւն քէնտի ումուր ու մէնաֆի'ինէ տալմըշ օլուպ տա, Բրիստոսդն սա'իր եէրլէրատէքի իշնին ունուտան քիլիսէ՝ ասմասան այրըլմըշ չը-պուգլար միսիլիւ աղ վազթան քէնտիլերին բուհանի հայաթլարընը զայ' էտերլէր։

Իլք պէնտ ի մախսուսմըզտա պէյան էթտիյի-միզ վէճնէլ պիր քիլիսէնին բուհանիյէթի՝ քէնտի-նին տէրունի հայաթընդն չիչէքլէնմէսի մագա-մընտա իշհար օլունդը։ Պու տէ'էք տիր քի, քիլիսէնին բուհանիյէթի ուզուն 'միտատէթտէն պէ-բու սաքիթ սուրէթատ 'ամիլ օլմուշ օլան բուհանի դուվվէթլերին իշհար ու պէյանը օլաճագ տբր։ Պու բուհանիյէթ տէրին սուրէթատ քէօքլէշմիշ՝ հաղիգի, պօղուլմազ օլաճագ, վէ էն էյիսի, դուվ-վէթ վէ միւամիրլիյի սէնէտէն սէնէյէ արթաճագ տբր։ Պու հայաթ գանունը տբր, վէ քիլիսէնին էն ճէլիլ վէ թամմ մէվհիպէսի օլան Բուհ իլ Գուտս հայաթդն էն ա'լա նէվ'ի տիր։ Պէօյիւք պիր չա'իր «Թէլաչլը թէրթիպ ու ուսուլարըմըզտան տօլայը պիզի 'ադիվ էյլէ» տէյիւ տու'ա էտիյօր։ Գուվվէթ-լի, պագը գալան քիլիսէ՝ թէլաչլը, վէճտի հալ-լէր, եախսա կէտատա պիր վագը՝ օլան չէվդ ու չէ-թարէթլէր իլէ տէյիլ, անճագ իմանլարը Ալլահ վէ տատմլէր իչիւն էօլմէզ պիր մուհապպէթլէ պէպէ-նէնլէրին սաքին, ճիտտի, տէվամը, տու'աքեա-բանէ սա'յ ու զայրէթլէրիյլէ ի'մար օլունաճագ տբր։

Բրիստոսդն խամիյլէ եատ օլունան քիլիսէլէր սըֆէթիյլէ պիզիմ բուհանի հայաթըմըզդն թէրագ-դը վէ թէքէմմիւլիւ իչիւն թէչէքքիյէ, եախսա թէնգիա ու մու'տխազէյէ, եախսա պէլազէթ վէ ֆէսատաթա տէյիլ, անճագ տէվամը, սատրգանէ իչէ իհթիյաճըմըզ՝ վար տբր։

ԽՐԻՍԹԻՅԱՆ ԹԷՃՐԻՊԷՍԻ ՎԷ 'ԻԼՄ։

Պիր ատէմին թէվ-պէ էտիպ 'իմա-նա կէլմէսի վէ Բուհ իլ Գուտս տլըպ եէ-նիտէն տօղմաբը, Ալլահ իլէ միւշարէքէթ է-տիպ տու'ա էթմէսի, տու'ա էտիպ ճէվապ ալմա-սը, տէրունի սէլամէթէ մալիք օլուպ, էպէտի հա-յաթա իւմիտ էյլէմէսի էօյլէ խրիսթիյան թէճրի-պէլէրի տիր քի, անլէրի 'իլմ ի թէհարրիյէ մա'բուզ դըլմագ վէ անլէրի ֆէննէն թահլիլ էտիպ, սէպէպ վէ դա'իտէլէրինի քէշֆ էթմէյէ դալդըշմագ փէք զարիպ, պէլքի տէ նագդ ը հիւրմէթ նէվ'ինատէն պիր ֆի'իլ տէյիւ 'ատտ օլունուր։ Պիր դաչ սէնէ էվվէլ վա'ըզլարըմըզտան պիրիսի պիր վա'ըզլար մէճլիսինատ թէվպէնին 'իլմ ի բուհ նօգթա ի նա-զարընտան միւթալա'ասընը պիր Ինկիլիզճէ քի-թապտան իճմալ վէ իգթիպաս թարիգիյէ 'արզ էթտիյինատ պա'ղըլարդն պու միւթալա'աթա ի'-թիրազ էթտիքլէրինի կէօրմիշ իտիք։ Վագա'ա Բուհ իլ Գուտսդն ինսան տէրունինատ իճրա էթ-տիյի թէպէտտիւլ նիչէ ճիհէթլէրատէն պիզճէ էս-բարէնկիզ ֆի'իլլէր տիր։ Օ բիւզկեաբ կիպի իս-թէտիյի եէրէ էսէր. պիզ անդն սէսինի իշիտիրիզ, լաքին նէրէտէն կէլիպ նէրէյէ կիթտիյինի պիզ-մէյիզ։ Լաքին թէվպէ վէ եէնի տօղուչատ Բուհ իլ Գուտս՝ բուհ ը ինսանտա իշլէյօր, վէ պունատա հէմ իշլէյէն Բուհ հէմ տէ իւզէրինատ իշլէնիլէն բուհ ի-քիսի տէ մա'գուլ սուրէթատ վէ 'ադլէն գավա'իտինէ կէօրէ ֆա'իլ պուլունուրլար։ Պու սէպէպտէն պու սօն սէնէլէրատ Էվրօպա վէ Ամերիգատա խրիսթի-յան թէճրիպէլէր հաղդ իւզրէ ֆէննի թէհարրիյէ մա'բուզ էտիլէրէք, անլէրատ ճարի օլան գավա'իտ քէշֆ էտիլմէքատէ օլմուշ տբր։ Պիլֆարզ մէշհուր Ուէյլս ինթիպահրնը Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ միւ"էլ-լիֆլէր թէտգիգ ու մու'այէնէ էթմիշլէր տիր։ Նիչէ Սլաման վէ Ամերիգալը միւ"էլլիֆլէր տինի հայաթդն ֆէլսէֆէսինի վէ 'իլմ ի բուհ նօգթա ի նազարընտան անդն էսասընը թէհարրի էթմիշ տիրլէր։ Եա-դընլարատա Հարվըրա մու'ալիմլէրինատէն վէ էր-պապ ը 'իլմ ի բուհտան մէշհուր Փրօֆ. Ճէյմս էօլ-մէմէզլիյի վէ տինի թէճրիպէլէրի 'իլմ ի բուհ նօգ-թա ի նազարընտան միւթալա'ա էթմէք իւզրէ քի-թապլար նէշր էյլէմիշ տիր։

Պու ֆէննի միւթալա'ալար խրիսթիյանլըգ ի-չիւն մուզիրը օլմատըգտան մա'ատա, խրիսթիյան թէճրիպէսինին մա'գուլ վէ հաղիգի օլարդընը իս-պաթ վէ իրա'է էթմէյէ խըտմէթ էյլէմիշ տիրլէր։ Էվվէլլերի տին դայր ի թապի'ի պիր ի'թիգատ ը պաթըլ, իման քէօրքէօրիւնէ պիր ի'թիմատ, թէվպէ պիր խայալի խավֆ էսէրի, ինթիպահ պիր նէվ' մըդնաթըսէյէթ նէթիճէսի վէ սա"իրէ տէյիւ թէֆ-սիր օլունուր իտի իսկ տէ, չիմալ տինին, խրիս-թիյանլըդն վէ խրիսթիյան թէճրիպէսինին ֆէննի միւթալա'այա մա'բուզ էտիլմէսի նէթիճէսինատ պունլարդն մա'գուլ էսասլար իւզէրինէ միւ'էսսէս իտիյի թէպէյիւն էթմիշ տիր։ Կէօրիւլմիւշ տիր քի, տին մէյլի ինսանտա հաղիգի պիր մէյլ օլուպ, քեա"ինաթտա էլան ֆա"իլ օլան Իսա իլ մէվհուս-սաթդն, եա'նի Ալլահդն հուզուրընդն թէ"սիրի նէ-թիճէսի տիր։ Պօղոս, Օդոստինոս, Ֆինի, Մուտի,

Եվրն Բօպէրթզ կիպի բուհանի միւրչիպէրին թէճրիպէ ի տինիյէլերի սալթ տէրունի վէհմէր իլէ տէյիլ, անճագ խարիճի թէ՚սիրլեր իլէ թէգիսիր օլունապիլիր։ Թէվպէ վէ 'իման վէ պուհլարին նէթիճէսի օլան եէնի հայաթ սըրի իլտիհամին եախօտ պէլաղէթին նէթիճէսի օլան ղայր ի թապի'ի (ԷՊՈՐԴԷԼ) հալլար օլմայըպ, թապի'ի հալլար տըրլար։ Եադընպարտա Մր. Տէվիս թէվպէ հադգընտա չու եօլտա պիր իգատէտ պուլունմըշ տիր, «Թէվպէ թապի'ի (Ռօրդէլ) պիր թէճրիպէ տիր . . . իրատէթին սա՚իր վէ տահա եիւքսէք էնճամլար ինթիխապ էթմէք իւզրէ ույանմասը տիր։» Վէ պու ույանմագլրդ «հայաթը տօղրու ալադալարընտա եաչամագ» իչիւն տիր։ Վէ «իրատէթ անճագ պէօյիւք տիւնեա Իրատէթի իլէ, եա՚նի Ալլահ իլէ իթթիֆագտա օլտըզը վագթ տօղրու 'ալագալարտա պուլունմըշ օլուր։»

Խրիսթիյան թէճրիպէսինի ֆէնինի սուրէթէ միւթալա՚ա էտէնլէր պա՚զէն թարաֆկիրանէ իչէյիպ, ֆա՚իդ իւթ թապի'ա պուլունմատըզընը էվվելճէ մա՚լիւմ ֆարզ էտերլեր վէ խրիսթիյան թէճրիպէսինի անա կէօրէ թէֆթիչ էտերլեր։ Պու տօղրու տէյիլ տիր։ Լաքին պաշգալար տա ինսանըն տինի հայաթընը վէ խրիսթիյան թէճրիպէսինի ինսան հայաթընճա էմր ի վագը՚ալար մագամընտա ալարագ, անլէրին սէպէպլէրինի վէ գա՚իտէլէրինի թէֆթիչ էտերլեր։ Պու սօնրաքի թարիղտէ էսիլէն թէհարիյաթ տին իչիւն ֆա՚իտէլի օլմուշ տըր։

Պու թէհարրիյաթընն հիւան ի նէթիճէլէրինտէն պիրի խրիսթիյան թէճրիպէլէրինին էսասէն մա՚գուլ օլաբգլարընն իսպաթ օլունմասը տըր։ Նիչէ տէֆ՚ա խրիսթիյանլար պու թէճրիպէլէրինէ ղայր ի մա՚գուլ հէյ՚էթ վէրիյօրլար իսկ տէ, անլէր էսասէն մա՚գուլ տըրլար։

Պիր տէ պու թէճրիպէլէր մա՚գուլ օլտըզընտան գավա՚իտէ թապի' տիրլեր։ Վէ օլ գավա՚իտի պիլիպ, անլէրէ կէօրէ մու՚ամէլէ էթմէք խրիսթիյան թէճրիպէսինի տահա ղիյատէ միւսիր վէ միւֆիտ ղըլար։ Ինթիպանլարը վէ բուհանի թէճրիպէլէրի նիչէ տէֆ՚ա կիւլիւնճ ղըլան չէյ անլէրին մա՚գուլ վէ թապի'ի հալտան չըգըպ տա ղայր ի թապի'ի վէ ղայր ի մա՚գուլ հալ քէսպ էթմէսի տիր։ Բուհանի թէճրիպէտէ բուհ ը ինսանըն պիճիւմէ գուվվէթլերի, եա՚նի հիսսիյաթ, 'ագլ, 'իրատէթ հէպի միւվազէնէտէ պուլունմադ վէ իարիճի անվալա միւթապըզ օլմադ կէրէք տիր։ Պու միւվազէնէ պօղուլընճա իչ թապի'իլիքտէն չըգար։ Լաքին պու թէճրիպէլէր թապի'ի տիր տէմէքլէ անլէրտէքի ֆա՚իդ իւթ թապի'ա ունսուրը, եա՚նի Բուհ իւլ Գուտսըն իչինի ինքար էթմէյիզ, անճագ անը գապուլ էտէրէք, եէնէ տէ Անը՝ իչլէմէսինտէքի գավա՚իտի քէչֆ էթմէյէ սա՚յ էտէր իզ։

Իմոի պու հադիգաթա ինանըր իսէք, էվվելա արամըզտա զահիր օլան եէնի բուհանի հայաթը մա՚գուլ պիր սուրէթտէ իտարէ էթմէյէ չալըշըր ըզ, վէ պէօյէ պիր հայաթըն եախօտ ինթիսար ը բուհանինին սէպէպ, չէրայիթ վէ գավա՚իտինի տիգգաթլէ միւթալա՚ա էտէրէք, ճէմա՚աթլարը-մըզըն օլ միւպարէք հալլերէ նա՚իլ օլմասընա սա՚յ էտէր իզ։

Ց. Գ. Գ.

Տ. ԿՈՐԻՒՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԵՍԱՅԵԱՆ

Տ. Կորիւն վարդապետ՝ պէտին վէֆաթը խսպէրի կէչէն հաֆթա վէրիլմիշ իտի։ Միւթէվէֆֆա ի միւամալէյհ Արմաչ Դպրեվանքը մէ՚զունլարընտան տահա 31 սինինտէ կէնճ պիր բահիպ օլուպ, պէյան էթտիյի էֆքէար վէ նէշր էթտիյի թահրիրաթլէ խայրճա նազար ը տիգգաթ ճէլպ էյլէմիշ իտի։ Արմաչտաքի մուգթէտիր մու՚ալլիմէրինտէն ալտըղը թա՚լիմ վէ պիլա շիւպհէ քէնտինին չախսի զրա՚աթ վէ միւթալա՚ասը նէթիճէսինտէ 'իլմի իլահիյաթ տա՚իրէսինտէ քէնտինճէ էվէյի եէնի թէսավվուրլար թէչքիլ էյլէմիշ իտի։ Պէյան էթտիյի թէսավվուրլարտան պա՚զընը նիչէլէրին զանընճա քէնտինին 'ա՚իա պուլունտըղը քիլիսէնին թա՚լիմաթ վէ 'ային ու 'ատաթընա մուզայիր օլտըզընտան, Էրմ. ճէմա՚աթը արասընտա օլ ճիհէթլէրճէ քէնտի 'ալէյհինտէ էվէյի նախօշ հիսսիյաթ հասըլ էյլէմիշ տիր։ Մէս. Քիլիսէ խըամէթլէրինտէ Աղնիյէթ իւլ ազանի քիթապընտան դըրա՚աթը քիլիսէճէ մաթլուպ օլան գըթ՚ալարը, անլէր տիլադ նօգթա ի նազարընտան գապիլ ի ի՚թիրազ տըրլար, տէյիւ օղումագտան իմթինա էյլէսի։ Պու իսկ Կրօն. ժողով թարաֆընտան պիր միւտատէթ ֆէլսֆա-ը-բէ օլմասընա պատի օլտու։ Պու եադընպարտա Ոգեպաշտլար հադգընտա նէշր էթտիյի պէնատէ Վահի քիթապը հադգընտա պէյան էյլէտիյի զարիպ էֆքէար տաբի հադգ իւզրէ նախօշնուտիյի պատի օլմուշ տըր։ Կորիւն վարդապետ՝ տին, խրիսթիյանլըգ վէ քիլիսէ հադգընտա մաղլինին տար տա՚իրէսինտէ մահտուր գալմադա բաղի օլմայըպ, պու հայաթի մէս՚էլէլերէ նազարէն եէնի մա՚լիւմաթ ալմագ իչիւն ֆիբրինի տա՚իմա տէչզ սաղլայան պիր զաթ իտի։ Պու խուսուսատա քէնտինին մէվզը՚ինի ամիտէի իֆատէսի էյի իլահ էտէր. «Պիզ պիզիմ քիլիսէնին ամ հրլէրճէ տէվամ էտէն Թարիխինի թա՚միզ վէ միւթալա՚ա էտերէք, պա՚զէն միւթէ՚ասըրպանէ էօյլէ ֆարզիյէլէր, էօյլէ թէասավ-

վուրլար պուլմուշ ըզ քի անլեր քիւլիյէն Ինճիլի թէսավվուրլարա մուղայիր տիրլեր վէ անլերտէ իլահի իկհամ բուհրնը արամագ նաֆիլէ տիր։ Պու հադիզաթը տահա էյի տերք էթմէք իչիւն վէ անը անլայըզ քիւնհիւնէ վասըլ օլմադ իչիւն չու խուսուսը նաղտը ը տիդդաթա ալմագ վաճիպ տիր քի, տին իլահի մէնպա'տան սուտուր էթմիշ օլմազլըդ միւհրիւնէ մալիք օլմազլա պէրապէր, ախլագի պիր թէրթիպ օլմագտան ֆարիզ օլմազ, չէօյլէ քի մուհիթէ կէօրէ հէյ'էթ ալը, վէ ճէմա'աթըն վէ 'ումումա էհալինին թէսավվուրաթընտան միւթէսսիր օլուր։» (Մասիս 1907, թիւ 34, էջ 689։)

Միւթէվէֆֆա ի միւմանլէյի գավմլարը տինի հայաթընտա վէ քիչիսէ հայաթընտա պիր թէրապզը զահիր օլտըղընը, վէ պու թէրապզը նէթիճէսինտէ օլ հայաթտա հէր հալտէ զէմանի վէ թէպէտտիւլ էտէն ունսուրլար պուլունտըղընը դապուլ էտէրէք, քէնտի քիչիսէսինին թա'լիմաթ. վէ ուսուլլարընը էն միւսա'տէլի թարզտա թէֆսիր էթմէքլէ պէրապէր, անտէ պու նէվ' զէմանի ունսուրլարը կէօրմէքտէն տէ սազընմազ իտի։ Տ. Կորիւն վարդապետին պու մէվզը'ի միւսթահսէն իտի իսէ տէ, զանընմըզճա պիր դաչ խուսուստա տահա զիյատէ տիզդաթ էթսէ տահա զիյատէ ֆա'իտէլի օլապիլիր իտի։ Էվվէլա, Ինթիգատը 'ալինին վէ 'ալէ'ումում 'իլմի թէհարրիյաթին նէթիճէլէրի տա'իմա ինթիյաթէ թէլազզը էտիմէլի, վէ էսքի վէ մուհաֆըզքեարանէ էֆքեար տախի տիզդաթէ հիսապտա ալընմալը տըր։ Միւմանլէյի 'իլմի իլահիյաթտա միւֆրիթ միւթէրապզը էֆքեարա տահա զիյատէ մէյեալ պուլունույօր իտի։ Սանիէն. 'Իլմ ի իլահիյաթտա միւթէրապզը էֆքեարընն էհալիմիզ ապասընտա թա'լիմ վէ թա'միմի ֆէվզէլ'ատէ ինթիյաթ վէ տիզդաթ թալեպ էտէն պիր խուսուս իտիյի ունուալմամալը տըր, չէօյլէ քի պիր թարաֆտան բիյատան սազընմալը, տիկէր թարաֆտան եէնի էֆքեարլար ուսուլ ը թա'լիմ դավա'իտինէ մուվաֆըզ օլարադ թէտրիճէն վէ մանթըզի սուրէթտէ թէզդին էտիմէլի տիրլեր։ Պու խուսուստա տախի միւմանլէյի պա'զէն ինթիյաթսըզ իչէմիշ տիր։ Սալիսէն. Էհալինին նաղտը ը տիզդաթը թա'լիմաթլա պէրապէր հայաթա, պէլի, թա'լիմաթտան տահա զիյատէ հայաթա ճէլպ էտիմէլի տիր։ Տա'իմա թա'լիմաթ տավասընտան զիյատէ կէրէք դավլէն կէրէք խուսուսա ֆի'իլէն հայաթին թէրֆի'ինէ էհէմմիյէթ վէրմէք տահա էմին վէ մուֆիտ պիր մէսլէք տիր։ Պու խուսուստա տախի զանընմըզճա Կորիւն վարդապետ տահա զիյատէ ֆա'իտէլի սուրէթտէ իչէյէպիլիր իտի։ Վէ լաքին պիզ միւմանլէյին կէրէք թա'լիմաթճա ինֆրաթ հալէրինի կէրէք պիր Առաջնորդ մագամընտա իտարէճէ դուսուրլարընը քէնտինին տահա կէնճ վէ թէճրիպէսիզ օլմասընա 'աթֆ էթմէքլիյէ մէյլ էտէր իզ, վէ սէնէլէր միւրուրըյա տահա զիյատէ թէճրիպէ կէօրսէ տահա զիյատէ ֆա'իտէլի պիր քիմսէ օլաճաղընը իւմիտ էտէր իտիք, պինա'էն 'ալէյհ պէօյլէ կէնճ չաղտա վուդու' պուլան պու զայ'աթտան տօլայը պէյան ը թէ'էսսիֆ էտէր իզ։

Յ. Գ. Գ.

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՅԱԹ

Ք. ՄՈՒԳԱՏՏԷՍԻ ՍԷՎՄԷԲԼԻՅԻՄԻՆ ՍԷՊԷՊԻ

ԻԼՊԷԹԷ Քրիստոս ը. Մուգատտէսի սէվմէքլիյիմին սէպէպի պէնտէն անը սէվմէքլիյիմին թալէպ էտիլմէսի տէյիլ տիր, զիրա պու հօլտա պիր թալէպ անճագ դալպիմի ճէլպ էտէմէյէճէք խարիճի պիր սէպէպ օլուր իտի։ Սէմատան նաղիլ օլմուշ օլտըզը տախի տէյիլ տիր, զիրա Ք. Մուգատտէս զէմին իւզէրինտէ մէյտանա կէլմիշ տիր, անտէ միւնտէրիճ օլան հէր պիր քէլամըն Ալլահտան կէլմիշ օլմասը տախի տէյիլ տիր, զիրա անըն քէլամլարընտան պա'զըլարը չէտիտ տերտ ու քէտէր, չիւպհէ վէ իղթիրապ իչինտէ օլան, պա'զըլարը տա Քրիստոսըն զիյա վէ մուհապպէթինտէն հալտ մահրում պուլունան հէմճինսլէրիմին ֆիքը ու մէյլլերինի իղհար էտէրլեր։

Ք. Մուգատտէսի սէվմէքլիյիմին սէպէպի չու տըր քի, օ Քրիստոսըն զիյա վէ մուհապպէթիյէ ալէվրիզ օլուր, պանա պէնիմ կիպի ինսանլարը խէլաս էյլէսին տէյիւ զէմինտէ կէզիպ տօլաչմըշ վէ խաչ իւզէրինտէ ասըլմըշ օլան Զաթը կէօսթէրիր։ Սէպէպի չու տըր քի օ պանա Քրիստոսըն հայ Ալլահ վէ Փէտէր (քի անը պիլմէք էպէտի հայաթ տըր) հադզընտա պէյան էթմիշ օլտըզը չէյլերի պանա թէպլիղ էտէր։

Սէպէպի չու տըր քի, օ պէնի ութանտըրըր, պանա 'աչգ ու չէվգ պախչ էտէր, վէ պէնի եիւքսէլտիր։ Ք. Մուգատտէս՝ իման, իւմիտ վէ մուհապպէթ, թէսէլի, դուսխյէթ վէ դուվվէթ, խէլաս վէ էպէտի հայաթ քիթապը տըր։ Օ քիթապ Ալլահը տօղրու պիլիպ, կէօրմէքլիյիմ իչիւն վէ քէնտի նէֆսիմի, հայաթըմը, վէ ատէմէր իլէ լայզը վէճհէ կէչինմէքլիքտէ կէօսթէրէճէյիմ մէյլ ու միզաճը թա'եին վէ թադիր իչիւն կէօրիւնիւր էն հապիդի բէհէրիմ տիր։

Սէպէպի չու տըր քի պէն օլ քիթապտան զայէթ դըյմէթտար պիր քիթապ, Ք. Մուգատ-

տէս իշխնատէն պիր Բ. Մուղատատէս թօփլամըշըմ։ Պու վէճնէ թօփլամըշ օլարղըմ պու քիթապը գալպիմէ բաղթ էտէրիմ, լէվնա ի հաքըզէմատ թաշըրըմ, վէ ըշըդ վէ դարանլըգատա ճան իշիւն պիլինէ կէլէն վէ էն դուվվէթլի վէ էն թաթլը քէլամլարատան միւրէքքէպ պուլունատան պիր խաղնէ իլէ պիրլիքատ հաշարըմ։

Ռ-ելեբ Նէ-ԹԷ Գլուրէ

«Իլինի ալըդ, հէր եաշայանը արը-ալնա կէօրէ պօյո-ըը ալ» (Մէղ. 145. 16)։

ՊՈՒ տիւնեանդան նի'մէթլէրի արդասընա տիւշէր իքէն, ումմաղլըգ 'ատէթիմիզ սէպէպիյէ էլիմիզատէքի նի'մէթլէրին զէվզինի չըզարամաղըզ։ Մէս'ուտիյէթիմիզի էվվէլինատէն խայալ էտէրիզ, վէ տիւնեէվի զէվզ ու մէսէրբէթլէրին իշինի, ասըլ թաթլըլըզընը էվվէլինատէն ֆիքբիմիզ էօնիւնատէ թասվիր էտէրէք, եէյիպ տիւքէտիրիզ։ Վէ պիլ ֆի'իլ անղէրէ նա"իլ օլարղըմըզատա, անղէր պիզիմ մէ"մուլլէրիմիզ կիպի չըզմաղլար, վէ անղէր հադ-ղընատա պէսլէտիյիմիզ էմել ու արզուլարըմըզը իդ-նա' էթմէյէրէք մահվ ու զա"իլ օլուրլար։ Լաքին եօգարըտա օլան չէյլէր օ դատար պէօյիւք, օ դա-տար սապիթ, օ դատար թէմէլլի վէ ճէլիլ տիրլէր քի էֆքէար ու միւլահազաթըմըզը օ եիւքսէքլիք-լէր տէրէճէսինէ չըզարամաղըզ։ Էմել ու արզու-լարըմըզը օ տէրէճէ պէօյիւտէմէղիզ քի անղէրի իզնա' էթմէքլիք իմքեանըզ օլսուն։ Գալպէրիմիզ տիւնեատան պէօյիւք իսէլէր տէ, Ալլահ գալպէրի-միզտէն պէօյիւք տիր։ Անքն պիզիմ իշիւն հաղըր-լամըշ օլարղը սա'ատէթ տախի Քէնտիսի կիպի 'ազ էրմէզ տէրէճէյտէ պէօյիւք վէ ճէլիլ տիր։ Իշպու միւթալա'ալար պիզի տիւնեատան եիւքսէյէ գալ-արըսընալար, վէ գալպէրիմիզէ պու ֆանի տիւնեա-նէն զա"իլէ վէ էնտիշէլէրինատէն տահա պէօյիւք էֆքէար ու արզուլար իլգա էյլէսինլէր։

Ճան Թէլբէրտ

ՖԷՆՆԻՅԱԹ

ՕՅՈՒՆՃԱԳ ՇՄԷՆՏՐՖԷՐ

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱՏԱ Մանչէսթըր չէհրի ճիվարընատա իդամէթ էտէն Մր. Փըրսի Հ. Լէյ նամ պիր զաթ պու եաղընլարատա 10,000 Ինկ. լիրասը սարֆ էտէրէք, հէր ճիհէթլէ թամամ պէօյիւք չմէնտրֆէրլէր-ըէ մուվաֆըգ պիր օյունճագ չմէնտրֆէր եամըշ տը։ Պու չմէնտրֆէրին իշլէտիյի «մէմլէքէթ» 90 դատէմ թուլ վէ 30 դատէմ արզընատա պիր պէօ-յիւք օտա տը։ Պու օտանդան իքի դաթ տէօշէմէ-սի օլուպ, պիրիսի թախթատան օլարադ, իւղերի-նէ խաթթըն տէմիրլէրի գօնուլմըշ, իքինճիսի իսէ պունատան 2-3 դատէմ ալշաղլատա գօնդ-ըիթ թա'պիր օլունան պիր թէրբիպտէն եա-փըլմըշ տը։ Պու օտա սըճագ սու սօղասը իլէ ըսրտըլը։ Պիւթիւն խաթթ չիֆթէ օլուպ, ուզունլըզը 276 այադ տը։ Տէմիրլէր 1,200 այադ ուզունլըզընատա օլուպ, ճիւմլէսի տէ պիլինատատա Շէֆֆիլատէ չէլիքատէն ի'մալ էտիլմիշ տիր։ Պու խաթթըն ճիւմլէ գըսմլարը Լընաքն էնտա Նօրթհ Ուէսթըրն տէնիլէն չմէնտրֆէր խաթթընդն քիւ-չիւք ըէսմի տիրլէր։ Եօլը եափմադ իշիւն եարըմ թօնօ քիրէճ թաշը փարչալարը դուլանըլմըշ տը։

Թրէն՝ «Օգկրէն» թէսմիյէ օլունան պիր մէվզիֆ-տէն եօլա չըզար քի պու մէվզիֆին էօնիւնատէ 24 այադ ուզունլըզընատա պիր սօֆա պուլունուպ, օ-բատա եօլճուլարըն իսթիրահաթը իշիւն գանատալար վէ սա"իր լէվազիմաթ տախի եէրլէշտիրիլմիշ տիր։ Պու սօֆանդան իթթիսալընատա 40 այադ ուզունլու-զունատա պիր եիւք տէփօսը պուլունուբ, օ-բատա եօլճուլարըն իսթիրահաթը իշիւն գանատալար վէ սա"իր լէվազիմաթ տախի եէրլէշտիրիլմիշ տիր։ Պու սօֆանդան իթթիսալընատա 40 այադ ուզունլու-զունատա պիր եիւք տէփօսը պուլունուբ, վէ ճիւմլէ պու տաիրէլէր էլէքթրիկ ղիյասը իլէ թէնիլիր է-տիլիր։ Պիւթիւն պինատատա 58 էլէքթրիկ լամպա-սը վար տը։ Պիր թէք իշարէթ օտասընատա 26 մանավէլա վէ գօլար վէ նիյէ գըրմըզը, եէշիլ, պէ-յազ բէնկլի 'ալամէթ լամպալարը վար տը։ Իշա-բէթ վէրմէք թէրթիպլէրի ղայէթ միւքէմմէլ տիր։ Թրէն իւք սթասիօնատան իքինճիյէ կիտէր իքէն, պիր քէօփրիւ վէ պիր թիւնէլատէն կէչէր։ Թիւնէլ 18 ա-յադ ուզունլըզընատա տը։ Լօգոմօթիֆ իլէ սու թէքնէսի 5 այադ ուզուն վէ 18 փարմադ եիւքսէք տիր։ Օճագատա մա'տէն քէօմիւրիւ տէյիլ, օտուն քէօմիւրիւ եադըլը։ Եալընըզ լօգոմօթիֆ իլէ սու թէքնէսինի եամամաղա 9 այ կիհմիշ վէ 360 Ինկ. լիրասը սարֆ օլունմըշ տը։ Պիւթիւն պու չմէն-տրֆերի եափրպ եէրլէշտիրմէյէ 2 սէնէյի միւթէճա-վիզ վաղթ սարֆ օլունմըշ տը։ Խաթթ ը միւս-թաղիմ իւղերինատէ մաքինա սա'ատատա 6 միլ, լա-քին տէօնէճէք քէօչէլէրատէ տահա աղ սիւ'ատիլէ կիտէր։ Օճաղ պիր տէֆ'ա եաղըլարդատան սոնրա եէնի քէօմիւր դօյմայարադ մաքինա պիւթիւն խաթթը ալթը տէֆ'ա տէվր էտէպիլիր։

Տէմէք հաճէթ տէյիլ տիր քի հէմ եօլճու, հէմ եիւք արապալարը վար տը։ Եօլճու արապալարը-նդն 'ատատը 4 օլուպ, թամամ էվրօփա ուսուլընճա իւչ մէվզի'լէրէ թապսիմ էտիլմիշ տիրլէր։ Իւք իքի մէվզի'լէրին իշինատ չափդա ատաճագ եէրլէր, այի-նէլէր, էլ եըդայաճագ եէրլէր, խալըլար վէ զայրի-հում պուլունուբ։ Լաքին իւչինճիս մէվզը' դու-բու թախթատան եափրըմըշ տը։ Օն 'ատէտ եիւք

արտադրարը պուլուսնուպ, անդերտե հեր նեվ' էշեա նադլինե միւնասիպ եերլեր եափրլմըշ տըր։

Պու չմենաքֆեր եափրլըպ եերինե եերլեշտիրիլտիքտէն սոնրա անը սեյր եթմեք իչիւն էհալի սիւրիւ սիւրիւ կելմեյե պաշլամըշլար տըր։ Պունդն սահիպի՝ սարֆ եթտիյի 10,000 լիրայը չօգտան չը-գարտըգտան մա'տա ֆազլա օլարադ պինդերճե լիրա դազանմըշ, վե դազանտըզը փարայը խայրխահ մագ-սեալերե վագֆ եթմիշ տիր։

—•—

ԷՆ ԷՑԻ ՄՈՒՀԱՐՐԻՐ

Պիր տաէմ արթըգ իշլեյեմեյեճեք տերեճետ եօր-զունլըգ հիսս էտերսե, անդն իչիւն էն էյի թարիգ, եափապիլիր իսե, պիր հաֆթա ույումադ տըր։ Գուվվեթի թազելեմենին, խուսուսա պէյնին գուվվեթինի թազելեմենին ասլ թարիգի պու տըր։ Ույգու էնասընտա պէյն իսթիրահաթ էտեր, վե եվվելքի իշլեմեք էնասընտա իթլաֆ էտիլմիշ օլան ղերրելերին եերինի դանտա պուլունան մուղատտի նեմնելերին ղերրելերի իլե տօլտուրմադա ֆուր-սաթեապ օլուր, զիրա ֆիքր տիւշինմեք էնասընտա պէյնին ղերրելերինի իսթի'մալ վե թելեֆ եթ-մեքտե պուլունուր, վե եվվելճե եենիլմիշ օլան թա'ամդն մուղատտի զըմընտան դանտա կէչէն ղերրելեր պու թելեֆ էտիլմիշ օլան պէյն ղերրե-լերինին եերինե կէչերլեր։ Վե իշթե ույգու վագ-թընտա պէյն բահաթ վե սաքին պիր հալտե պու-լունըզընտան, պու 'ամելիյաթ օլ վագթտա տահա զիյատե սուհուլեթլե իճրա էտիլիր։ Միւսքիրաթ վե սա'իր մուհարրիք նեմնելեր պէյնե զըտա վեր-մեյիպ, անճադ անը տիւրթիւքլերլեր, վե էօլիւմ տերեճեճեսինտե աճ եա սուսըզ օլան քիմսե արթըգ սու եա թա'ամ ալամազ հալա կելմիշ օլտըզը կիպի մուհարրիքլեր տահի նիհայեթ պէյնի հիչ զըտա ալմազ հալե կեթիրիրլեր։

ՄՈՒՀԱՐՐԵՐԱԹ

Ռ. ՄՈՒԳ. ՇԻՐՔԵԹԻՆԻՆ ՄԵՄԱԼԻՔ Ի ՇԱՐԳԻՑԷ ՄԻՒՏԻՐԻՑԷԹԻ

1907 սենեսի զարֆընտա միւտիրիյեթ ամիսքի մրգտարլարտա Ռ. Մուղատտես թեվզի' եյլեմիշ տիր։

	Ռ. Մ.	Ս. Ճ.	Աֆսամ	Մեճմու'
Պուլկարխանա	463	5,108	6,737	12,998
Թիւրքիա	10,817	13,720	34,506	56,040
Մըսըր	4,906	7,422	34,877	47,205
Սուսան	264	137	939	1,340
Մխթլիթ-մեմալիք	1,402	987	4,801	7,190
Եէրլուն	17,852	27,961	78,860	124,673

Պունդարդն 20,314 նուսխէսի էրմենիլերե, 8,053ի Ռումլարա, 14,676սը Պուլկարլար իլե Ռուսլարա, 4,171ի Եէհուտիլերե, 73,095ի Սիւրիալը, Դըպթի, վե սա'իրե միսիլիւ 'Արապճա վե Թիւրքճե սեոյլե-յէն ադվամա, վե միւթեսլադըսը տահի միւթե-նեվվի' ադվամա սաթըլմըշ տըր։

Պու վեճհլե իճրա օլունան իշլեն պէօյիւք վե մուհիմմ պիր դըսմը պէրմիւ'թատ եերտէն եերե տօ-լաչան սեյեար քիթապճըլարդն զայրեթինտէն իլերի կելմիշ տիր։ Պուլկարխանատա 6 քիչի պէօյե սեյր ու սեյեահաթլե ճեմ'ան 3,565 միլ եօլ, Թիւր-քիատա 33 քիչի ճեմ'ան 17,906 միլ եօլ, Մըսըր-տա 24 քիչի ճեմ'ան 18,282 միլ եօլ, վե Սուսան-տա պիր քիչի 675 միլ եօլ քեսմիշլեր տիր։

Ա-եպոքեբտե մուֆասսալ պիր բոիօրթ վեր-մեքլիք դապիլ ի իճրա օլմազ իսե ալ, իշլեն կէօզե չարպան ճիհեթ վե մախսուսիյեթլերինտէն պիր գաչընը մուխթասարեն զիքր էտեպիլիրիզ։ (1) Մուխթելիֆ մահալլերտե մէ'մուրլերին միւսա'ա-ալ ի մախսուսեսիյլե, ամենթալարըմըզ հապսխանե-լերե կիրերեք, խրիսթիյան մահալուսլարա Ռ. Մու-դատտես թեվզի' եյլեմիշլեր տիր։ Մահալուսլար քենարլեր իչիւն էտիլեն իչպու լութֆքեարանե մու-'ամելեյի թագտիր եյլեմիշլեր տիր, վե իւմիտ է-տերիզ քի, Ռ. Մուգ. անդերտեն նիչելերինե հա-յատի եքմեյի օլմուշ տըր։ (2) Եյթամխանելերտեն եքսերիսինե մեճճանեն Ռ. Մուգ.լեր կէօնտերիլմիշ-լեր, վե պունդար մա'ալիմլեր վասթասըյլե լի-յադաթը չօճուգլարա թեվզի' օլունմըշ տըր։ Պիզ պու մա'ամելեսեն տօլայը պիր չօգ թեչեքքիւր-նամելեր ալազ եյլեմիշիզ տիր։ (3) Ֆենտիլերին իշ-պու խայրը իշլերինտե սեյեար քիթապճըլարդն պիր չօգ եարտըմճըլարը օլմուշ տըր։ Միսիոներ-լեր, վա'ըզլար, Ռում, Էրմենի վե Դըպթի փա-փտարար, մեքթեպ մա'ալիմլերի, տիւքքեան-ճըլար, երքեքլեր, գատընդար վե չօճուգլար, ճիւմ-լեթեն իշպու խայրը իշե հիսսետար օլմուշլար տըր։ Գայսերիյե տա"իրեսինտե պու իշե ա'մա պիր գա-տըն, քեզալիք թագրիպեն 300 միլ եօլ գաթ' եթ-միշ օլան ա'մա պիր երքեք տահի եարտըմ եթմիշ-լեր, վե թագրիպեն 300 նուսխե թեվզի' եյլեմիշլեր տիր։ (4) Ա'մա էրմենիլեր իշիւն գադմա հուրու-ֆաթ իլե Ռ. Մուգ. թեհիյե էտիլմիշ օլուպ, էլ-եեվմ անտեն պիր նուսխեսինի էլե կէչիրմեք վե անը օգուսմադըզը էօյրենմեք իսթեյեն հեր ա'մա անը էլե կէչիրե պիլիր։ Պու մեմլեքեթտե ա'մա-լարա մախսուս օլան պու իշ՝ նիսպեթեն եենի տիր, վե գօրդարըզ քի Անատօլուտա վե Սիւրիա-տա պուլունան տօսթլարըմըզ նե դատար իշ կէօ-

բիւլմիւշ օլտրզընըն վէ էլեէվմ անլէրի խթէյէն ա՛մալար իչիւն անլէրտէն նէ գատար պուլունտրզը-նըն ֆարզընտա տէյիլ տիրլէր։ (5) Քէմալ ը մէ-սերրէթլէ զիքր էտէրիզ քի, պիլճիւմէ խրիսթի-յան դավմլար՝ կիթտիքճէ զիյատէ թէվէճճիւհ էսէրլէրի կէօսթէրիյօրլար։ Հէր մէզհէպէ մէնս-սուպ խրիսթիյանլար կիթտիքճէ զիյատէ վաղըհ սուրէթտէ կէօրիւյօրլար քի, Փրօ. եախօտ Լուս. եախօտ Ռում Ք. Մուգատտէսի տէնիլէն պիր չէյ օլմամալը, վէ տահա զիյատէ պիւթիւն խրիսթիյան 'ալէմին եէկեհանէ Ք. Մուգատտէսի հազգընտա տիւչիւնիւլիւպ սեօյլէնիլմէլի տիր։ Ք. Մուգ. իչինի մէն՝ էթմէյէ չըգըշան միւսա՛ատէսիզ վէ միւթէ՛ասսիպ քիմսէլէր պինէֆս մէնսուպ օլ-տրզլարը դավմլար թարաֆընտան թէվպիխ էտիլ-մէքտէ տիրլէր։ Մուխթէլիֆ ճէմա՛աթլարըն մու-'ալիմլէրի՝ 'Ահտ ը ճէտիտին մէքթէպլէրտէ նի-զամի տէրս քիթապը մագամընտա գուլլանըլմասը-նը թավսիյէ էթմէքտէ տիրլէր։ Բուհդան սընֆը քիլիսէլէրտէ իսլահաթըն վէ Ինճիլին խալխ թա՛-լիմ վէ վա՛զընըն լիւզումընը կիթտիքճէ զիյատէ ի՛թիրաֆ վէ թատիզ էտիյօրլար։ Սէյլեար քիթապ-ճըլարըմըզ քիլիսէլէրտէ հէր զէմանտաքինտէն զի-յատէ սամիմի հիւսնի դաղուլա մազհար օլուպ, ճէմա՛աթա խիթապ էթմէքլիյէ տա՛վէթ օլունույօր-լար։ Մուխթէլիֆ ճէմա՛աթլարա մէնսուպ կէնճ էրքէք վէ գատընլար, տու՛ա էթմէք վէ վահիտ Ք. Մուգատտէսի մէշգ ու միւթալա՛ա էթմէք զըմնընտա իթթիֆագ էտիյօրլար, վէ օլ վահիտ Ք. Մուգ. էսասը իւզէրինտէ խրիսթիյան իչինին մուխթէլիֆ նէմ'լէրինի պիրլիքտէ իճրա էյլէյօրլար։ Էրմէնիլէր, Ռումլար, Սիւրիալըլար վէ Գրըգ-թիլէր քէնտիլէրին ախլագի թէճէտտիւտլերի իչիւն Ք. Մուգատտէսին լիւզումընը կիթտիքճէ զիյատէ հիսս էտիյօրլար։ Մուխթէլիֆ իսմլերլէ միւսէմմա խրիսթիյանլարըն պիր իսմանտա, պիր իչտէ, 'իւլվի վէ հաղիգի պիր խրիսթիյան հայաթընտա պիրլէշ-մէլէրի՝ Ք. Մուգ. Շիրքէթի իչինին թապի՛ի նէթի-ճէ վէ մահսուլը մագամընտա կիթտիքճէ զիյատէ զահիր օլմադտա տըր։ (6) Շիրքէթին իչինին բուհանիճէ զըյմէթի՝ տէյիչիլմիշ 'էօմրլերի վէ թաթլը-լաչմըշ ախլագ ու էվսաֆլարա տա՛իր պիզէ իչ'ար օլունան հիքայէլէրտէ զայէթ կիւզել սուրէթտէ իզահ ու պէյան էտիլիր։ Ք. Մուգատտէսին հիւքմ ու նուֆուզընընը էն գուվվէթլի տէլիլ՝ տատէմէր իւզէրինտէ իլահի թէ՞սիր ու նուֆուզ իճրա էթ-մէսի տիր։ Պիզ Ք. Մուգատտէսին թէ՞սիրիյլէ պէքրիլէրին իչքիտէն վազ կէչմիշ օլմալարընը, վէ խանէլէրինին տահա մէ՛ուա վէ միւֆէրրահ օլմա-լարընը հիքայէլէրինի թէքրար պէ թէքրար իչի-տիրիզ։ Ֆիւֆրպաղ վէ եաղանճը ատէմէրին, զի-նաքեարլար իլէ խըրսըզլարընը էյի, 'աֆիֆ վէ մու-ֆիա ատէմէր օլտրզլարընը խապէր տըյօրզ. սո-զուպ վէ գայտսըզ խրիսթիյանլարընը թազէ հայաթ քէսպ էթտիքլէրինի իչիտիյօրզ։ Պունլարընը հէրիս Ալլահընը Քէլամընընը պիլա մա՛ավին կէօրտիւլիւ 'աճիպ իչ տիր։ (7) Պու սէնէ զարֆընտա Ք. Մուգ. Շիրքէթի պու մէմլէքէթտէն 280.85 Լ. 'Օսմ. ի՛ա-նէ գապուլ էթմիշ տիր։ Պունընը զըսմը ա՛զամը կէչէն Յունիսատ Ա-էպոքէրտէ զաթէն ի՛լան օլունը-մըշ տըր։ Պու տէֆ՛ա տատի օ վաղթատան պէրու-սլմըշ օլտրզըմըզ ի՛անէլերի պէրվէճճի աթի քէմալը մէսերրէթլէ տէրճ ու ի՛լան էտէրիզ.

Տէրիսա՛ատէթ, Պայպլ Հավս 'իպատէթիանէսի 655. Ռում Ինճ. քիլիսէսի 120. Մամ. Իսքեան 30. Գր. էֆ. Շահպազեան 30. Ց. էֆ. Թէլֆէեան 216. Էտիրնէ, Ա. էֆ. Ասքիթ օղլու 32½. Եօզղատ. Ա՛-մա պիր գատրն 26. Գոնիա, Դանիէլ Գոճադաֆա-եան 94, Մա՛ա՛ղ. Պիր տօսթ 20, Ինճ. քիլիսէլէր 324, Ուրֆա. Կարապետ էֆ. Էմօզլեան 20, Պէյ-ռութ. Ս. էֆ. Եղիազեան 20, Ապէյէ, Ճէպէլի Լիպ-նան. Ինճ. քիլիսէ 46, Սայատ Երիցեան Սինօ-տը 293, Պաղմուրթ Էկաթ, Ռուսիա. Մկրտիչ էֆ. Մաղլումեան 128։ Եէքիւն 2,057½։

Էնգաբէտէ տու՛աքեար չօճուզլար (Էսամ Օտ-եան, Ազնիւ Մանուկեան, Կատար Պալապանեան, Էկլանթին Մանուկեան, Պայծառ Մանուկեան, Մա-բիամ Պաղտասարեան, Սօֆիա Մօիսի օղլու քէրի-մէսի, Նուարդ Իսկեան, Մարի Իսքեան, Յովհան-նէս Իսքեան, Մարի Պալապանեան, Արուսեակ Օտեան, Էլիզ Մէրտինեան, Արմինէ Քէրէմեան, Վէրժին Քէրէմեան, Սենիկ Մանուկեան, Արմինէ Սերովբեան) 54։ Ք. Մուգ. մուհիպզէլերի նամընա Գ. Շահպազեան եէտիյլէ Իսկիւտար 80 չօճուգ-տան 20, Ա.Ֆ. Գ.Հիսար. Վեր. Ց. Երանեան եէտիյլէ 57 չօճուգտան 14¼, Օրտու. Փափազ օղլու եէ-տիյլէ 152 չօճուգտան 45½, Կէմերէք. Մոսթիչեան էֆ. եէտիյլէ 22 չօճուգտան 6¼։

Ա՛մալը էլի էլի՝

Ֆրէզնո, Գալիֆորնիա. Տր. Ե. Ս. Գալըճճեան 2, Գահիրէ, Մըսըր. Տիկ. Լուսիա Կիւզելիմեան 38, Էտիրնէ. Էսքիճի օղլու 12½, Տէրսա՛ատէթ. Շահ-պազեան 30, Դայսէրիյէ. Մոսթիչեան եէտիյլէ մուխթէլիֆ քիմսէլէրտէն, Յարութիւն. Նալբանեան 20 քիմսէտէն 20, Վահան Ալթունեան 10, Մինաս Մինասեան 5, Միհրան Պալեան 2, Միհրան Զիլ Յակոբեան (Թօփլամըշ) 52½, Մկրտիչ Պօղոսեան 120, Կէմերէք. Ինճ. քիլիսէ 29, Համբարձում Ինճ-

մալեան 20, Ռուբէն Այվազեան 5, Սունան Ռաֆայէլեան 5, Տէնտիլ. Տէր Յարութիւն Մարկոսեան 20, Մակար Զարխանեան 10, Կիւրեղ Գարաճեան 3, Պուրհան. Գալուստ Գասարեան 5, Արթին Մանուկեան 5, Օհան Տեսուչեան 5, Խաչատուր Պարսամեան 5, Թորոս Գասպարեան 5, Տէր Պետրոս Պարսամեան 5, Կար. Ծարուկեան 4, Թադէոս Գասպարեան $3\frac{1}{2}$, Խաչիկ Ծարուկեան $2\frac{1}{2}$, Խաչիկ Պարսամեան 2, Սարգիս Հէի. Դրիգորեան 1։

Ամբար իշխան վերիլէն ի՛սնելէրին մէճմուա՛ը 437։ Խանէլէրին եէքիւնիւ $2,057\frac{1}{2}+54+85\frac{3}{4}+437=2,634\frac{1}{4}$ ղուրուշ։

Պալատէքի ճէտվէլատէ 54 ղրշ. Էնդարէատէ տուս՝աքեար քիւշիւք դըշար գիւմրէսինատէն տիզ էտիլտիյի պէյան օլունմըշ տըր։ Քիւշիւք դըշար գիւմրէսի թարաֆընատան պու ի՛սանէնին նէ վէճէրէ վէրիլմիշ խոյնի միւպէյեին օլարադ, Էնդարէ քիլիսէսի չօպանը Վեր. Մանուկեան թարաֆընատան պիզէ պիր մէքթուպ կէօնտէրիլմիշ տիր։ Մուֆիտ օլապիլէճէյի իւմիտիյլէ, քիւշիւք դըշարը հիքայէսինի պէրվէճ ի ամի տէրճ էտէրիզ։ Պու հիքայէ պէօյիւք քիմսէլէր միսիլիւ քիւշիւք չօճուգլարը տախի Ռ. Մուդատէսին իշնի թադտիր վէ անա նէ վէճէրէ եարատմ էտէպիլէճէքլէրինի փէք կիւզել սուրէթատէ իզահ ու իրա՛է էտէր։

Մ. ՊՕՆ

Տր. Պօէն հաղրէթլէրի.

Պու կիրակի կիւնիւ խրատմէթ ի բուհանիյէ հճրասը իշխան մինպէրէ չըզմադտա իքէն իքի քիւշիւք օրիորդլար նէզադէթի վէ լէթաֆէթլէ պանա եադլաչարլար։ Պիր տէյէճէքլէրի վար իսիյի եիւզլերինատէն պէլլի իսի. սիւ՝ալըմա պէքլէմէյերէք, «Պատուելի, պիզ քիւշիւք դըշար պիր դաչ այտան պէրու տէվամ էյլէտիյմիզ տուա՝ ճէմ՝իյէթիմիզատ (փարայը էլիյէ ուղատարադ) իքի պուչուգ մէճիտիյէ թօվլատըդ, իսթէյօր ըզ քի պու փարայը պիզիմ իշխան Քիթապը Մուդատատէս նէյը էտէն չիրքէթէ իրսալ էտէսին»։ Տր. Պօէն, չու փարայը թադտիմ էտէր իքէն սէօյլէյէն չօճուղէն կէօզիւ սէվինճ վէ մուհապպէթինատէն օլ դատար փարլայօր իսի քի, հադիդաթէն հէր հալատ կէօրմէյի տէյէր իսի։ Պէնատէնիզ «Դրշըմ, մէճլիսինիզին ա՝զասը օլուպ տա, պու փարայը վերէն դըշարը իսմէրինի պանա կէթիր, պէն ատ Տր. Պօէնէ իրսալ էտէյիմ վէ միւսամիլէյհատէն պու իսմէրի Ա՝եաբեատ ի՛լանընը թադէպ էտէյիմ» տէսիմ։ Պու վա՛տ իլէ իշթէ չու իքի պուչուգ մէճիտիյէյի վէ մէղքիւբ չօճուգլարը իսմէրինի զաթընըզա թադտիմ էտէյօր ըմ։

Գ. Ա. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՍԷՄԱ*

(Մբ. Մոտ)

«Վէ չէհրին քէնտիսինէ զիյա վէրմէլէրի իշիւն կիւնէշէ եա այա իհթիյաճը եօգ տըր. զիրա Ալլահըն ճէլալի անը թէնվիր էտէր, վէ դանտիկի տախի Գուզու տըր» (Վահի 21. 23)։

Սէմանըն իւմիտի.— Ինսան զէվալիէզիր օլան չու միհնէթի վէ կիւնահ չէօլիւնատէն էօթէտէ պիր էպէտի սա՝ատէթի վէ էպէտի, ճէլիլ պիր մէսքէնէ հասրէթ չէքիպ իւմիտ էտէր։ Սէմա հադդընատա իսէ էն էյի մա՝լիւմաթը Ռ. Մուդատատէսատէն ալըրըզ։ Սէմա պիզէ քիւլլիյէն նամա՝լիւմ պիր մէքեան տէյիլ տիր։ Բուհանի պատարըմընը գըսալըզընատան տըր քի սէմանըն աչըգ դափուլարընը կէօրմէյիզ։ Նագլ օլունուր քի Վէնէտիք քէօրթէզինատէ պալըզճըլըգ էտէն քիմսէլէրին զէվճէլէրինին խօշ պիր ՝ատէթի վար. զէվճէլէրի տէնիզին էնկինինատէ աչըտըգլարընատա, կէճէլէյին սահիլէ տէօնէր իքէն օրատա կիւզել պիր իլահինին իլք խանէսինի թաթը սէտա իլէ թէրէննիւմ էտէրլեր. անլեր պիթիրտիյինատէ զէվճէլերի տալզալարլա ուղրաչարգլարը հէնկեամատա օլ իլահինին իքինճի խանէսինի թէրէննիւմ էտէրլեր, վէ պէօյլէճէ զէվճ վէ զէվճէնին դալզլերի իւմիտ, ճէսարէթ վէ մէսերրէթլէ մալամալ օլուր։ Իսթիմա էտէճէք օլսադ իհթիմալէն պիզ ատ չու միհնէթի տալզալարընյէ թէլաթիւմ էտէն տիւնեամընդատա ուղադատան կէլէն պիր սէտա, պիր նադմէ իշիտէճէք իտիք։

Սէմանըն սէքէնէսի միւնթէխապլար օլաճադ, օրանըն չիւրէֆասը մուդատատէլէր օլաճադ տըր։ Սէմայը միւ՝միկլերէ սէվկիւլիւ գըլան պիր չէյ վար իսէ, օ տա Ալլահ վէ սէվկիւլիւլերինին օրատա պուլունմասը օլաճադ տըր։ Պիր էվլի ճաղլիպէլի վէ մէս՝ուա գըլան չէյ նէ՞ տիր։ Էվլին պինասընին միւչերրէֆլիյի վէ իշինին թէզեհնաթ վէ մէֆրուչաթընին զարիֆլիյի վէ մունթաղամընը՞ մը տըր։ Խայր. էվի ճաղլիպէլի վէ մէս՝ուա գըլան չէյ սէվկիւլիւլերին հուզուրը տըր։ Մէչհուր պիր բուհան չէօյլէ սէօյլեր. «Պէն չօճուգ իքէն սէմա հադդընատա վասի՝ տիվարլարը, միւճէսսէմ գուպպէլերի վէ մուչա՝չա՝ գուլլէլերի պուլունան, վէ իշինատէ պանա քիւլլիյէն զարիպ օլան պէյազ էլպիսէլեր կիյինմիշ մէլէքլերատէն զայրի քիմսէ պուլունմայան ճէսիմ վէ փարլադ պիր չէհր տիր տէյիս սիւչիւնիւք իսիմ։ Պիր աղ սօնրա քիւշիւք պիրատէրիմ վէֆաթ էյլէտի. չիմանի տիվարլարը, գուպպէլերի, գուլլէլերի վէ իշինատէ պիր սիւրիւ

(*) Մբ. Մուտինին պիր վա՝զընատան Արամ էֆ. Թորոսեան եէտիյէ իդթիպաս էտիլմիշ տիր։

Մէ՞ղէ. Ա.ե.

սողուդ դանը վէ էճնէպի մէլէքլէր վէ պիր տէ պանա մա'լիւմ օլան պիր քիւչիւք չօճուդ պուլուն-նան պիր չէհր հագդընտա տիւչիւնմէյէ պաշլատըմ։ Սոնրա պիր պիրատէրիմ տահա վէֆաթ էյլէտի, վէ չիմտի սէմանընն սէքէնէսի արասընտա պիլտիկիմ իքի օլտու։ Անտէն թանընմըշ օլտըղըմ ատէմլէր վէֆաթ էթմէյէ պաշլատը, վէ սէմատա մա'րուֆ-լարըմընն 'ատէտի չօղալմաղա պաշլատը, սոնրա պիր չօճուղում, սէմանվի Փէտէրին դուճաղընտա կիթտի, իքինճիսի, իւչիւնճիսիւ, տէօրտիւնճիս-սիւ կիթտի։ Պու վաղթատէք սէմատա թանը-տըղլարըմընն 'ատէտի օլ գատար թէքէսսիւր էյլէտի քի, արթըգ տիվարլար, գուպպէլէր, գուլլէլէր հագդընտա տիւչիւնէմէզ օլտուս։ Վէ սէմանվի չէհ-րին էհալիսի հագդընտա տիւչիւնմէյէ պաշլատըմ։» Մէլէքլէր տախի սէմանընն սէքէնէսինտէն տիրլէր. մէլէքլէր, օլ պիկիւնահ մանղուղլար, քի խիղա-թընն սապահընտան պէրու Ալլահա, ճէլալին փէտէ-րինէ միւթիւ եաչամըշլար տըր։

Էօլիւմ ճէսէտէ տօղունուր, թէճէտտիւա էթ-միշ օլան ճանա տօղունամազ։ Պիր տէֆ'ա Լօնտրատա քէնտի վալիտէսինի զայպ էթմիշ օլան պիր տօսթըմտան պիր մէքթուպ ալտըմ։ Պու մէքթու-պընն քէնտրը եաս 'ալամէթի օլան սիյահա պօյան-մամըշ իտի, անճադ պիր փարմագ գալընպըղընտա եալտըզա թէզլեին էտիլմիշ իտի։ Պու կէօսթէրիւ-յօր իտի քի օ քէնտի վալիտէսինի մուղալամ պիր եէրէ տէյիլ, անճադ ալթուն իլէ միւճէլլա պիր չէհրէ կիթմիշ տէյիւ իման էթմէքտէ իտի։ Էօ-լիւմ էօլմէք տէյիլ տիր, անճադ տահա էֆզալ պիր հայաթա ինթիգալ տըր։ Ճէյմս Մոնթկոմրի «Եումուշագ պիր եաթագ վար, օ ագշամ բիւղ-կեարը կիպի միւլայիմ վէ թաթլը տըր։ Պու աէօ-չէքտէ աղրըյան պաշլար բահաթ պուլուրլար, օլ բահաթը սէմատա պուլուրլար,» տէյիւ պույուրըր։ Օրատա տօսթլարըմըզը թանընյաճաղըզ։ Մատթ. 8. 11տէն էօյրէնիյօրըզ քի, Բրիստոստան եիւզ'ըճէ սէնէ էվվէլ եաչամըշ օլան Աբրահամ, Իսահակ վէ Յակոբ քէնտի 'այնիյէթլերինի զայ' էթմէմիշ տիրլեր։ Թէպէտտիւլի սուրէթ տաղընտաքի 'ամա"իսլ մէն-զարէյէ պաղտըղըմըզտա կէօրիւրիւզ քի Պետրոս, Յակոբոս վէ Յովհաննէս Մովսէսի թանընտըլար։ Օ իսմինի տէ զայպ էթմէմիշ իտի։ Սէմատա իսմէ-բիմիզ վար։ Օրատա իսմիմիզի թաչըյաճաղըզ։ «Էյ սէվկիւլիւլէր, չիմտի Էվատ Ուլլահ ըզ, վէ նէ օ-լաճաղըմըզ տահա իլգնար օլունմատը իսէ տէ, օ իլգնար օլունտըղընտա անա միւչապիհ օլաճաղըմը-զը պիլիրիզ, զիրա անը հէման օլտըզը կիպի կէօ-րէճէյիզ։ Վէ հէր քիմին անտէ պէօյէ իւմիտի վար իսէ, անընն փաք օլտըզը միսիլլիւ քէնտի նէֆսինի փաքլէր։»

Սէմանընն սա'ատէթի. Շա'իր Միլթօն ինթիգալ էթմիշ օլանլար իչիւն չէօյէ սէօյլէր. Անլէր Ալլահ իլէ եիւրիւրլէր, խէլասլա թէրէֆֆիւ' էթմիշլէր վէ սա'ատէթ իլգիմլէրինտէ եաչարլար։» Էվվէթ, սէ-մա սա'ատէթպաիչ պիր իգլիմ տիր. սէմանընն իգ-լիմի հէր մարազ վէ 'իլլէթի տէֆ' էտէն պիր իգլիմ տիր։ Օլ իգլիմ ատէմէ սէրմէտի չէպապէթ վէ տա'լիմի թէրավէթ պախչ էտէն պիր իգլիմ տիր։ Բրիստոս սէմանընն ճէլիլ մէլիյի մաղամընտա օրա-տա սալթանաթ սիւրմէքտէ տիր, վէ պու մէնզա-ռէյի սէյր էթմէք նէ խօչ, նէ տիլքիւչա տըր։ «Եաղմուրը կիւնտէ պուլուրթտա օլան գավը գուզահ կէօրիւնիւչիւ նասըլ իսէ, անընն էթրա-ֆընտա օլան զիյանընն կէօրիւնիւչիւ էօյլէ իտի։ Պու Բաղդընն ճէլալինին կէօրիւնիւչիւ իտի, վէ անը կէօրտիւյիւմտէ եիւզ իւսթիւ տիւչտիւմ, վէ թէքէլլիւմ էտէն պիրինին սէսինի իշիթտիմ» (Եզ. 1. 28։) Պիլտէն հիչ պիրի չէմտէ տօղրուատան պա-գամազ։ Լաքին Պողոսընն պուլյուրտըղը կիպի, պու ֆանի օլան ֆէնտ պուլմայանը լապես օլտըղտա ճանընն գուտրէթլերի թէզայիւա էտէճէք տիր։ Օլ զէման Բրիստոսը քէնտի ճէլալինին էվճինտէ սէյր էթմէյէ մուգթէտիր օլաճաղըզ։ Մահիթտա Անընն ճէմալի հուզուրընտա տլթ իւսթ օլտա վէ ռաֆիթտա հիճապա տիւչար օլտա, եինէ պիզ Անը օլտըզը կիպի կէօրէպիլէճէյիզ։ Բրիստոս սէմատա սա'ա-տէթ մէնչէ'ի տիր. մէսէրրէթ մէնսա'ը տըր։ Տիւնեատա քեամիլ սա'ատէթ եօզ տըր. հաթթա էյիլիք իճրասընտա պիլէ քեամիլ սա'ատէթ եօզ տըր, զիրա տիւնեատա կիւնահ վար։ Անը անճադ սէմատա արամալըյըզ։

Սէմատա նա"իլ օլաճաղըմըզ ճիւմլէ մէսէրրէթ Ալլահընն վէ Գուզունընն հուզուրընտան նիւպէ'ան էտէճէք տիր։ Բ. Մուգ.ին պէյան էթտիյի պաչը թէսավվուր պու տըր։ Օրանընն հայաթը վէ զիյասը Ալլահընն հուզուրու օլաճագ տըր, օրատա հաս-բէթքէչ օլտըղըմըզ Փէտէրիմիզէ — Ալլահա վասըլ օլաճաղըզ։ Օրատա Բրիստոսա պէնզէր օլաճաղըզ. Օ-բատա իչիմիզ սալթ Բրիստոսընն ճէմալինի սէյր էթ-մէք օլմայաճագ, անճադ Անա միւչապիհ օլաճա-ղըզ, զիրա Անընն բուհընտա մալիք օլաճաղըզ։ Սէ-մատա հիսսէմիզ վար տէյիւ տիւչիւնմէսէք մէսէր-բէթիմիզ օլամազ։ 2 Պետ. 1. Ասէ օղուլյօրըզ. «Թա-պի'աթ ը իլահիյէյէ հիսսէտտար օլաճաղըզ։» Ամէնէ պիր փարչա տէմիր գօր իսէն, սէրիէն օ քէնտի սի-յահ բէնկինի զայպ էտէր, վէ ամէչ կիպի գըրմըզ-ղը վէ սըճագ օլուր. լաքին ամէչ անընն տէմիրլիւ-

յինէ խալել կէթիրմէզ։ Պէօյլէճէ բուհ՝ Ալլահըն նուրընտա վարլար։ Անըն հիւսնիւնտէ հիւսնէ մալիք օլուր, Անըն փաքլիյի իլէ փաքլէնիր, վէ Անընն քէսմիլ մուհապպէթինին չէօլէսիյլէ հէրարէթ քէսպ էտէր, վէ ելինէ տէ ինսանի բուհ քէնտի ճէվհէրի ալիսինի զայ՝ էթմէզ։ Սէմատա հիւքմ սիւրէն մէսէրրէթլէրտէն պիրի տէ զէմինտէ թէվպէ էտէն կիւնահքտարլար իչիւն իճրա օլունան մէսէրրէթ տիր։

Սէմանընն սէրվէթի տէ վար տըր։ Պու սէրվէթ ճանը իհտա էտէր։ Սէմատա նա՞իլ օլսճաղըմըզ պաչլըճա իւչ չէյ վար։ Էվվէլա սէմավի հիքմէթ վէ մա՝լիւմաթպա վէրվէրտէ օլընսճաղըզ։ Ինսան էպէտէն պիլմէք իսթէր. պու տիւնեատա թահսիլ էթտիյիմիզ մա՝լիւմաթլար փէք աղ չէյլէր տիրլեր։ Խուսուսա Ալլահ հաղընտա օլան մա՝լիւմաթըմըզ նէ՞ գատար գուսուրլը տըր։ Լաքին Պօղոսըն պույուրտըղը կիպի, «Զիրա չիմտի այինէտէն բէմզ իլէ, ամմա օլ զէման եիւզ եիւզէ կէօրիւրիւզ. չիմտի պիր ճիւզ՞ի պիլիրիմ, ամմա օ զէման պիլինտիյիմ կիպի պիլէճէյիմ» (1 Կոր. 13. 12)։ Սանիէն, բահաթ տըր։ Բահաթի իչտէն սոնրա կէլիր. տիւնեատա Ալլահ իչիւն իչլէյէնլէր սէմատա հաղիպի բահաթա նա՞իլ օլաճաքլար։ Պուրատա հաղիպի բահաթ եօք տըր։ Իպր. 4. 9-11։ Պուրատա Ալլահ իչիւն իչլէյէն սէմատա էմսալսըզ բահաթա նա՞իլ օլուր։ Յայտ. 14. 13։ Սալիսէն, ֆահապպէն տիր։ Մուհապպէթին չէրա՞թինին իթմամ օլունաճաղը եալընըզ մահալ սէմա տըր։ Օրատա մուհապպէթ միւթէգապիլ օլաճաք տըր։ Շիմտի ֆասիտ վէ կիւնահ իլէ տօլու տիւնեատա մէս՞էլէ պէօյլէ տէյիլ տիր։ Սէմատա էմնիյէթսիզլիք, նէֆսփէրէսթլիք վէ վէսվէսէ գալմայաճաք տըր։ «Շու սօղուդ բիւզկիարլարտան, մուզալամ սէմատան վէ մէվթին պուլութլու դափուսընտան էօթէտէ, հիւանիւն ապա զա՞իլ օլմայաճաղը պիր տիյար վար, քի օրատա մուհապպէթ էպէտի տիր։»

Սէմատա միւքեաֆաթ տախի վար տըր. «Տիքէն վէ սուլայան տախի պիր տիր, լաքին հէր պիրի քէնտի էմէյինէ կէօրէ քէնտի էճրինի ալաճաք տըր» (1. Կոր. 3. 8)։ Ատէմէրին ալդըչընա կէօզ տիքէն, սէֆէրինին խիթամընտա Բապպէն «Ամէրին»ինէ չայէսթէ օլմաղ։ Միւ՞մին տիւնեայա, թէնէ վէ չէյթանա գարշը միւճահատէ էթմէլի։ Ճէսէտի քէնտի չէվէթլէրիյլէ սալպ էթմէլիյիզ, էսքի ատէմի խաչա չըգարմալըյըզ, թա քի սէմատա միւքեաֆաթա նա՞իլ օլալըմ։ Սէմանընն էճրինէ նա՞իլ օլմաղ իսթէյէն իմանընն էյի ճէհտինի պիլթիրմէլի տիր։ Բ. Տիմ. 4. 7, 8։

Ք. ՄՈՒԳ. ՄԻԻԹԱԼԱ'ԱՍԸ

ՄԱՐՏ 8-14

Փաղար. Յոբ 7. Յոբ էօլիւպ մէչագդաթընտան գուրթուլմադ իսթէյօր։ Լաքին այ. 21տէ պէյան էտիլէն ֆիքրլէրէ Ինճիլ՝ Յոբըն վէրէպիլէճէյինտէն ճէլիլ ճէվապլար վէրիր։ Ալլահ նէ՞չիւն ատէմի թա՝զիմ էտէր. չիւնքի օ միւսրիֆ եվլադ տըր։ Ալլահ նէ՞չիւն ատէմի քէնտինէ նիչան թութար. անտէ քէնտի ճէլալինի վէ Քրիստոսըն սուրէթինի հասըլ էթմէք իչիւն։

Փ. Երբ. Յոբ 8. Բաղդատ, քէտէրին կիւնահ նէթիճէսի օլտըղընը կէչմիշ նէսլէրին թարիխնտէն խոպաթա գալդըչըյօր։ Ալլահը էրքէն թալէպ էլլէ։ (այ. 5.)

Սալբ. Յոբ 9. Յոբըն այ. 2տէքի սիւ՞ալընա Ինճիլին վէրտիյի ճէվապ —Բօմ. 3.24։ Այ. 33տէքի իչթիքեասընա Ինճիլին վէրտիյի ճէվապ —1 Տիմ. 2. 5։ Բապպըմըզ Յիսուս Քրիստոսստա, Ալլահ մախուֆ պիր հաքխմ կիպի տէյիլ, անճաղ պիղի քէնտիսի իլէ պարըչտըրմաղա չալըշան պիր Փէտէր տէյիւ իսկնար էտիլմիշ տիր։

Զարբ. Յոբ 10. Յոբ ելինէ քէտէրինտէ իչթիքեա էտիյօր։ Պու ֆելաքէթլէրին քէնտի կիւնահը սէպէպինտէն կէլմէտիյինի պիլիյօր. լաքին նիչիւն կէլտիյինի տէ թա՝ելին էտէմէյօր։ Մէզարատան էօթէ տախի քէնտինճէ դարանըզդ օլտըղը իչիւն, էօլմէզտէն բահաթ օլմաղը իսթէյօր։ Քրիստոս մէզարատան էօթէյի տէ թէնվիր էյլէմիշ տիր։

Փէհ. Յոբ 11. Սոֆար Յոբը կիւնահքեար տէյիւ հիւքմ էտիպ, անը թէվպէյէ տա՝վէթ էտիյօր։ Վագա՝ա Յոբը պու սուրէթլէ թագպիհ էթմէյէ հագդը եօք իսէ տէ, հէր ատէմին այ. 13. 14իւ ճիատէն միւթալա՝ա էթմէսի լազըմ տըր։

Ճ-ամ՝. Յոբ 12. Յոբ՝ Ալլահըն հիքմէթ վէ 'ազամէթինին հէր քէսէ մա՝լիւմ իտիյինի, ելինէ տէ չէրիրլէրին ֆելահ պուլտըղընը զիքր էտէր։ Պու կիւն այ. 10ը տէրխաթըր էտէրէք եաչա։ Հայաթըն Անընն եէտինտէ օլտըղը իչիւն էմին սին, վէ դուվվէթ վէ թէսէլլին Անտէն կէլիր։

Ճ. Երբ. Յոբ 13. Այ. 15տէ Յոբըն իմանընն զալէպէսինի կէօրիւրիւզ։ Ո վագա՝ա եանլըչ պիր ֆարզլիյէ իւզէրինէ Ալլահըն ալտադի խասրէսի 'ալէյհինտէ իչթիքեա էտիյօր իսէ տէ, իմանը սալահատան վէ Ալլահատան ստիմայօր։ Քէնտիսինին սալահ թարիգինտէն ստիմամըզ օլտըղընը, վէ Ալլահըն մութլադա 'ատիլ օլտըղընը պիլիր. պինա՞էն'ալէյհ էօլիւմ պիլէ քէնտինին իւմիտինի Ալլահատան տէօնտէրէմէյէճէյինէ էմին տիր։ Բօմ. 8. 38, 39 իլէ մուգայէսէ էյլէ։

ՅՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տէրիսա'ատէթէն. Իսլէհ հէյ'էթ ի մախսուսէսի Սալը կիւնիւ Պուքրէշէ միւթէվէճճիհէն չէհրիմիզատէն միւֆարագաթ էյլէմիշ տիր։ Հէյ'էթ էրքեանը Տէրիսա'ատէթատէ պուլունտրգճա, հագդլարընտա բայկեան պույուրդան 'ինայաթ ը սէնիյէ ի Փատիշահիտէն տօլայը պիլ վասրթա Զաթ ը Շահանէյէ 'արզ ը չիւքրան էյլէմիշլէր տիր։ —Ֆրանսանդն իլէրի կելէն էրպապ ը սէնայի'ինատէն պիր զաթ թարաֆընտան Տէրիսա'ատէթատէ պիր օթօմոպիլ ֆապրիգասը թէ"սիսի միւթէսավվէր տիր։ —Կէչէն Զարշէնպէհ կիւնիւ սապահըսը Թաթավլայա սուիսալէ էտիլմիշ տիր։ —Մէքթէպ ի Թըպպիյէ ի Շահանէ էպելիք ֆէնների վէ էպելէր վէ սէրիրիյաթ ը միւթէնէվվի'է ի վէլատիյէ մու'ալլիմի Պէսիմ 'Էօմէր փաշա հազրէթլէրինէ մուրասսա' 'Օսմանի ինսան պույուրդմշ տը։

Վէլայէթ ը Շահանէ. Պրուսատա օթօմոպիլ իշլէտիլմէսի իմթիյազընդն ի'թասը հագդընտա Նաֆի'ա նազարէթինէ պիր 'արզ ը հալ թագտիմ էտիլմիշ տիր։ —Դօլէ Մէրքէզ գազասընտա պիր ուն ֆապրիգասը ինչասընտա միւսա'ատէ վէրիլմիշ տիր։ —Էրէյլի լիմանընտա պահրի գազալարա մահալ գալմամադ իւզրէ, պիր հէյ'էթ ի թախլիսիյէ թէչքիլի լիւզումը Դասթէմունի վիլայէթինատէն մէրճի'ի 'ա"խինէ եազըլմշ տը։ —Սիվասատան Գարահիսարը Շարգիյէ պիր թէլէկրաֆ խաթթընդն թէմտիտի ֆէրման պույուրդմշ տը։ —Էրզրում վիլայէթինէ խարիճատէն խոխալ օլունտաճադ գօղօրօղ իլէ ունտան կէօմրիւք բէամի ալընմասը լազըմ կէլէճէյի գարարլաշտըրդմշ տը։ —Գօնիա մէքթէպ ի հուգուզը Մարտտա աչըլտաճադ տը։ —Բուսի Յունիսարդն 29նճը կիւնիւ Զօնկուլտագ լիմանը էօնիւնտէ իքի մավունա զարդ օլմուշ, վէ տէրուենինատէ պուլունան 150 'ամէլէտէն անճադ 50սի դուրթուլմուշ տը։ —Տիյարպէքիր չէհրի ճատատէ վէ սօղագլարընդն թա'եին վէ թանզիմի զընընտան խարիթասընդն ալընմասը գարարկիր օլմուշ տը։ —Իզմիրատէն 322 սէնէսինին նըսգ ը ախիրիյէ, 323 սէնէսինին նըսգ ը էվվէլի զարֆընտաքի եումուրթա իխրաճաթը 24,322,322 'ատէտէ պալիզ օլմուշ տը։ —Վան վիլայէթի վալիսի 'Ալի Բիզա պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինին 'իւհտէսինէ թէրճի'էն բիւթպէ ի պալա թէվճիհ պույուրդմշ տը։ —Մէրիճ նէհրի մէհրասընդն թաթհիրի ֆէրման պույուրդմշ տը։ —Գօնիա օվասընդն խոգասը 'ամէլիյաթնա տա'իր Անատօլու տէմիր եօլու գումվանեասընճա թանզիմ էտիլէն էվրադ Նաֆի'ա նազարէթինէ կէօնտէրիլմիշ տիր։ —Գօնիա չէհրինին էլէքթրիգ զիյասըյլէ թէնվիրի իմթիյազընդն ի'թասը թալէպ ու իսթիտ'ա դրընմշ տը։ —Իւսքիւպտէն պէտ" իլէ Գալգան տէլէնտէն կէչէրէք Ղասթվարա միւնթէհի օլմագ իւզրէ, էլէքթրիգի պիր թրամվայ խաթթը ինչասը հագդընտաքի միւրաճա'աթ իւզէրինէ Դօսօվա վիլայէթինատէն սօքուլան միւթալա'աթա մուվաֆըգ ճէվապ վերիլմիշ տիր։ —Զանկըրը իլէ Գա'լէճիք վէ Էնգարէ արասընտաքի չօսէլէր իւզէրինտէ եօլճու վէ էչիայը թիւճճարիյէ նագլը իչիւն օթօմոպիլ արապալար իշլէթտիրիլմէսի իմթիյազը թալէպ օլունմշ տը։ —Եալօվա գափըճալարը իչիւն սըֆարը էտիլմիշ օլան օթօմոպիլլէրին պիրի կէլմիշ օլուպ, թէճրիպէսի իճրա օլունաճագ տը։ —Սիվասատա մէզգաղարտա պօղազլանան հայվանաթ դանալարընդն թօփլաթըրըլարագ կիւպրէ մագամընտա թարալարտա գուլլանըլմասը իչիւն պա'զը գարարլար. վերիլմիշ տիր։

Մէրզիֆոնէ. Թէ"սիս ու քիւչասը իսթիտ'ա էտիլէն խուսուսի մէքթէպլէր իսթէր տա'իմի պիր մահիյէթի իքթիսապ էթմէն, իսթէր սուբէթի մուվազաթատա պուլունսուն, իրատէ ի սէնիյէ ի հազրէթ ի Փատիշահի իսթիհսալ օլունմատըգճա, պունդարը թէ"սիս ու քիւչատ վէ ինչա վէ թա'միրլէրինէ միւսա'ատէ վերիլմէմէսի խուսուսը Շուրա ի Տէվլէթճէ գարարկիր օլմուշ տը։ —Հիճազ տէմիր եօլու ինչա մէսարիֆի իչիւն 500 Ինկ. լիրասը իրսալ, վէ խաթթ ը մէզքիւրընդն Մէքքէյէ իսալը թարիխինէ գատար հէր սէնէ նեհայէթինատէ 200 Ինկ. լիրասը ի'թասընը թէ'ահհիւտ էյլէյէն Մըսըր էյրաֆընտան Մահմէտ էլ Շերիֆի պէյէ Միւրիմիրանլըգ բիւթպէսի թէվճիհ պույուրդմշ տը։ —Փէրաքէնատէ սուբէթիյէ ի'մալ էտիլէն քէրեսթէլէրին պունտան պէօյէ կէրէք էհալիյէ վէ կէրէք թիւճճարա ֆիւրուխթընտան էվվել օրման պէտէլինին ալընմասը խուսուսը թա'միմէն պիլտիրիլմիշ տիր։ —Պուլգարիայ խախալաթընա գօնուլմուշ օլան կէօմրիւք բէամինին ի'ատէթէն, վէ ուն միւվարէտաթընդն սապզը կիպի, 0/0 11 օլմագ իւզրէ, վէ Մարատան ի'թիպարէն իսթիֆասը ֆէրման պույուրդմշ տը։ —Էվրօփայա կիթմիշ օլան Տէրիսա'ատէթ Թրամվայլար չիրքէթի սիրէքթօրը՝ չիրքէթ ի մէզքիւրէնին իմթիյազը տախիլինատէ իճրա զընընտաճագ ինչա"աթ վէ 'ամէլիյաթա դարչը 500 պին լիրալըգ պիր իսթիզրազ 'ադա էյլէյէճէք տիր։

Իսմ. ՀԵՏ. Էտիպ վէ միւ'էլլիֆ ի չէհիր Միհրան էֆ. Յովհաննէսեան Աչեուելյաէ Յ. Դ. Մրրմբրեանա վէ Պաբ. Տէրոյենց Ա 19բդ դար նամբնտաքի էսէրինէ տա'իր եազմըշ օլաբաք մուֆիտ վէ հազրլը պէնտալէրտէն տօլայը Կիլիկիա Կաթողիկոսբնտան պիր թադարինամէ ալազ էթմիշ տիր։ —Ուրֆա քիլիսէսի մէքթէպ իտարէ մէճլիսի քէնտինին սէնէվի հիսապարընը 15 սէնէտէն պէրու պիրա տէյն գաֆաթմագտա տբր։ —Տիկին Ս. Հասիպ Քիւրքճեան հիչ Ա-եաբէր կիթմէյէն ֆագիր պիր գարիյէ ճէմա'աթընա պիր Ա-եաբէր կէօնտէրմէքլիյի տէր'իւնտ էյլէմիշ տիր։ —Տիյարպէքիր քիլիսէսի չօպանը Վեր. Վ. Ամիրխանեան ֆագրին վէ ճիվարը քիլիսէլերինէ վա'զ էթմէյէ կիթմիշ տիր։ —Մա'մուրէթ իլ 'Ազիզ քիլիսէսինին սէնէվի առա'ա մէճլիսլէրինտէ թօփանմըշ օլան մէպլաղ՝ փութիբէսթ մէմլէքէթլէր իչիւն Ֆ. Մուդ. թէրճէմէսինէ եարտըմ էթմէքլիյէ թախսիս էտիլմիշ տիր։ —Գուլյուլը վա'ըզը Պատ. Սեդրաք Էքմէքճեան զէվճէսինին խասթալըզը սէպէպիյէ իսթի'ֆանամէսինի վերմէյէ մէճպուր օլմուշ տբր։ —Եէնի իլանինին թաղ՝ ու թէմսիլի իչի քէմալը մուվաֆֆաղիյէթլէ իլէրիլէմէքտէ օլուպ, սայքի նրսֆը հազրը տբր։ Իւմիտ օլունույօր քի կիւզիւն պիւսպիւթիւն պիթիրիլէճէք տիր։ —Ատափազարը Յովսէփ էֆ. Զարզճեան 28 եաչընտա օլաբաք հալտէ, Փեատ. Կատ Իսքէնտերիյէտ վէֆաթ էթմիշ տիր։

Էրմ. ՀԵՏ. Փաթրիգ հազրէթլէրի կէչէն Սալը կիւնիւ ըէ՞ս ի տէվրիյէ ի վէլատէթինէ միւսաաբֆ օլմասը միւնասէպէթիյէ մէչհուր զաթլարտան պիր չօղ թէպրիքնամէլէր ալազ էյլէմիշ տիր։ —Միլլի մէքթէպլէր իչիւն թանզիմ էտիլմիշ օլան նիզամնամէ Փաթրիգխանէ մէքթէպլէր մէճլիսի իտարէսինէ թադիմ էտիլմիշ տիր։ Մէճլիս՝ բուհանի վէ ճիսմանի 40 զէվաթա մէզքուր նիզամնամէնին սուբէթլէրինի կէօնտէրմէյէ գարար վերմիշ տիր քի, անլէր մէզքուր նիզամնամէյի թէտրիգ էտէրէք, անա տա'իր քէնտիլէրին միւթալա'ալարը-նը պիլտիրսինլէր։ —Տ. Փաէն վարդապետ 'ալէ ամէլէ Ուրֆատան միւֆարադաթ, վէ Արմաշ Բուհպան մէքթէպլինին իտարէ ի տաթիլիյէսի ուսմուրը-նը տէր'իւնտ էթմէսինէ տա'իր թա'լիմաթ վերիլմիշ տիր։ —Պուլկարիսթանընն պիր գաչ չէհրինտէ միլլի մէքթէպլէրին մէքթէպ փրօկրամընին իբրասընա գարշը հիւքիւմէթ ի մանալիյէճէ միւմանա'աթ կէօսթէրիլմիշ իսի։ Միլլի իտարէ ի մէրքէզիյէ՝ մէզքուր չէհրլէրին բուհանիկլերի իլէ իտարէ մէճլիսլերի ա'զալարընին իսթիրնամը իւզերինէ, Պուլկարիսթան հիւքիւմէթինէ 'միւրաճա'աթլէ, մէզքուր միւմանա'աթընն գալարրրմասընը բէճա էթմէքլիյէ գարար վերմիշ տիր։ —Էրմէնի խասթախանէսի իտարէ մէճլիսի մէզքուր միւ'էսսէսէ թասլիսլէրինին մա'աշարընտան մուհիմ թէնզիլաթ իբրասընա գարար վերմիշ օլաբաքընտան, թաղիպ Շերպէթճեան էֆ. իսթի'ֆա էթմէքլիյէ գարար վերմիշ տիր։ —Օր. Սրբուհի Սաղատան պիրատէրինին վասիյէթնամէսի անքեատընը իբրա էթմէք իսթէմէսինինէն, վասիյէթլէր գօմիսիոնը թա'զիպաթ ը դանունիյէ իբրասը իչիւն մուդթաղի թէտարիրլեր իթթիհազընա գարար վերմիշ տիր։ —Ալման 'իմ ի մու'ալլէմ էրպապընտան Մ. Օթօ Կիրակի կիւնիւ փաթրիգխանէ քիլիսէսինտէ հազրը պուլունտրգտան սոնրա, Փաթրիգ հազրէթլէրինի զիյարէթ էթմիշ տիր։ —Աբրահամ Բարթող վաչանին Երուսաղէմ փաթրիգխանէսինէ պիլտիրսինլէ կէօրէ, սիսիրէն Իսքէնտէրիյէտ վէֆաթ էթմիշ օլան Վահրամ վարդապետին թէրէքէսի սրասընտա պիր սէնէտ պուլմուշ տբր։ Պու սէնէտին անքեատընընա միւթէվէֆֆանընն հէմշիրէսինտէն 200 լիրա ալաճաղը վար տբր։ —Տ. Կորիւն վարդապետին ճէնտալէ ալայընտա էրմէնի միւ'թէպէրանը իլէ պէրապէր Ֆրանսա տէվլէթի վիս գոնսօլօսը իլէ Փրօթէսթանպար վէ Գաթոլիքլերին միւ'թէպէրանը հազրը պուլունմըշլար տբր։ —Աժաէրսան թանիրլերինտէն ա-խիրէն վէֆաթ էթմիշ օլան Պ. Յովակիմ Մարուխանեանց՝ չէհրին էրմէնի ճէմա'աթընա 7,000 լիրա թէրք ու թէպերրու' էյլէմիշ տիր։ Իչպու մէպ-լաղըն ֆա'իզիյէ կէլիչթիր չօճուգլար թա'լիմ ու թէրպիյէ էտիլէճէքլեր։ —Գահիրէտէ պիր հէյէթ ի խայրիյէ Զէյթունտա քա՞ին եէթիմլեր մէքթէպ ի ոէնայի'ինին մուզայադա ի մալիյէ սէպէպիյէ գա-փանաճաղընը նազարը 'իթիպարէ ալարադ, մէզքուր միւ'էսսէսէյէ այտա 5 լիրա ի'թասընա գարար վերմիշ տիր։ — Ճամատա սաքին էրմէնի թամիրլերի՝ թաչրալը ֆագիր 'ա՞իլէլերէ թէվզի' էտիլմէք իւզրէ, Փաթրիգխանէյէ 170 լիրա կէօնտէրմիշլեր տիր։ —Ս. Փաթրիգ հազրէթլէրի կէչէն Կիրակի կիւ-նիւ Փաթրիգխանէ քիլիսէսինտէ քիլիսէ ի մէզքուրի պինասընը 2,000 լիրա մէսարիֆլէ թա'միր էթմիշ օլան Մանուկ էֆ. Սմբատեանընն իսթիրանաթը բուհը իչիւն իբրա օլունան այինէ իբրա ի բիյասէթ էթմիշ տիր։ — Էջմիածին Սինոդ մէճլիսի ա'զա-սընտան Տ. Արիստակէս Արքեպիսկ. Դուրեան փետր. 22տէ վէֆաթ էթմիշ օլմաղլէ, Փաթրիգ հազրէթլէրի Կաթ. դայմազամը Տր. Գէորգ Արքի-պսկ. Սուրէնեանա պա թէլէկրաֆ պէյան ը թա'զի-յէթ էթմիշլեր տիր։

Փետր. 14/27

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ. Լոնտոնը միւպէտտէլէ	Լ.	0.	104	34	
Շարպ Տէմիր Եօլու Թանվիլաթը	Ֆրգ.		178	12	
Ա. Գրէսի Ֆոնսիյէ Էժիպսիէն	»		282		
Բ. » »	»		253		
Պանդ Նասիոնալ ար Կրէս	»		409		
Մէճիտիյէ ղրշ.	108	6	Դրամից ղրշ.	50	
Մէճիտիէ »	101	20	Լիրա Ինկլիզ »	110	2
Կուամիւշ ուֆգ. »	105	10	Կմշ. Ամթ. Նը »	64	50
Նափոլէոն	87	15	Դա՞իմէ » »	8	71

ԽԱՐԻՃԻՆ

Բաւէ. Փորթ Արթիրը թէպլիմինտ զիմէտ-խել օլան 'ասքէրի գօմանտանլարը մուհաքէմէսի փեար. 20տէ Փէթէրսպուրկտա խիթամ պուլմուշ տը։ Ճէն. Սթօսէլ՝ բիւթպէ ի 'ասքէրիյէսինտէն հաիսօտ նիշանլարընտան մարտում էտիլմէյէրէք, ի'տամա մանքիւմ էտիլմիշ տիր, Ճէն. Ֆօգ թէվպիկ էտիլմիշ, վէ Ճէն. Ըէօյս իլէ Իսմիրնօֆ թէպրիյէ օլունմըշ տը։ Սթօսէլին մանքիւմիյէթինի իճապ էտէն սէպէպլէր չէօյլէ խիւլասա օլունապիլիր. Գալ'անը էսպապ ը թէտաֆիւ'իյէսի թէմամըյլէ էլտէն կիթմէտէն տիւշմէնէ թէպլիմի, քէնտինին մէվզը' ու հայսիյէթինի մուհաֆազա էտէմէմիշ օլմասը, իթա'աթ ը 'ասքէրիյէտ զուսուր էտիլմէսի։ Մանքէմէ Ճէն. Սթօսէլ հադգընտաքի հիւքմիւն 10 սէնէ գալ'ապէնալիյէ թանվիլինի թալեպ էյլէմիշ տիր։ Պու թալեպի իճապ էտէն սէպէպլէր տէ չունալար տը. Փորթ Արթիրը զայէթ չօգ տիւշմէն 'ասքէրլէրիյլէ մուհաթ պուլունտըզը հալատ, Բուս 'ասքէրլէրի Ճէն. Սթօսէլին գօմանտասը ալթընտա տիւշմէնին չէտիտ հիւճումլէրինէ պիւթիւն տիւնեսը հայրէթատ պրագամադ էմսալսըզ պիր չէճա'աթլէ մուգավէմէթ կէօսթէրմիշլէր տիր։ Սթօսէլին գօմանտասը ալթընտա պուլունան Բուս 'ասքէրլէրի ճամիօնլարը տէֆ'աթլէ վուգու' պուլան հիւճումլէրինի հիւքմսիւզ պրագարագ, տիւշմէնի քիւլլի թէլէֆաթլէ բիճ'ատա մէճպուր էյլէմիշ տիր։ Սթօսէլ մուհասէրէ միւտտէթինճէ միւտտֆա'ասը-լարը չէճա'աթընը մուհաֆազա էյլէմիշ տիր։ Վէլհասլը Փորթ Արթիրը մուհաֆազասընտան ազատմ Սթօսէլ իւչ մուհարէպէտ պուլունուպ, փէք չօգ եարարլըգ կէօսթէրմիշ տիր։ Բէ՞իս ի մահքէմէ Ճէն. Վօտար 'ամիզ սիւքիւթ իչինտէ հիւքմիւ թէպլիզ էթմիշ. Ճէն. Սթօսէլ զբփզբրմըզը քէսիլմիշ իսէ տէ, սօն տէրէճէտէ պիր մէթանէթ կէօսթէրէրէք, սօղուգ գանլըզըզընը մուհաֆազա էտիպ, թէ՞էսիւբ ու հէյէճանընը կէօսթէրմէմէյէ մուվաֆֆազ օլմուշ տը։ Ճէն. Իսմիրնօֆ էլլէրի ճէպինտէ օլարզը հալատ, զահիրատ հիւքմիւն թէպլիզինտէն միւթէ՞էսսիր օլմամըշ իսէ տէ, Ճէն. Բէօյս աղամաղա պաչլամըշ տը։ Ճէն. Սթօսէլին եանընտա Բուսխա սիւք ի 'ասքէրիսինտէ պուլունան օղու տուրմադտա իսի, վէ հիւքմիւն թէպլիզի մու'ամէլէսի խիթամ պուլունճա, տօսթլարը Սթօսէլի ինտթա էտիպ անը էօփուլէր, վէ տէֆ'աթլէ անընն էլլինի սրգմըշլար տը։ Սթօսէլ օղլունընը օմուզընա տայանտարագ մանքէմէ տալանընան չըգմըշ տը։ Հարպիյէ նալըրը մանքէմէնին ճէն. Սթօսէլէ չէֆգաթ վէ մէրհամէթ կէօսթէրիլմէսի խուսուսընտաքի թավսիյէսինի պա թէլէկրաֆ Ջար հազրէթլէրինէ պիլտիրէճէք տիր։

Ֆրանսա. Ֆրանսա հիւքիւմէթի՝ ճէմ'իյաթ ը բուհպանիյէ էմվալ ու էմլաքընընն եէնիտէն թէսվիյէ վէ թէվզի'ի իչիւն մաղիյէ բաճի օլմայըպ, անճագ միւսթագպէլտէ գապլի ի թաթպիգ օլմագ իւզրէ, պիր թէնսիգաթ լա'ինասը թանզիմ էթմէքտէ տիր։ —Զօղճա իֆրաթիլէրվեր ճիւմնուրիյէրին մէսլէքինէ վէ Ֆիլիսէյի Տէվլէթէտէն այըրան գանուն լա'ինասընա մուխալիֆ պուլունան պիր թաղրմ Փարիս Փրօթէսթանտլարը՝ ա'եան մէճլիսինէ պիր 'արզ ը հալ թաղտիմ էտէրէք, անընն նազար ը տիգգաթընը բուհպան էմլաքընընն ինթիգալ վէ թէվզի'ինէ մախսուս գանուն լա'ինասընընն էլեէվմ մէճլիստէ թէսգիգ էտիլմէքտէ օլան պա'զը մատտէյէրինէ ճէլպ էթմիշ, վէ օլ մատտէյէրին Ֆրանսա գավանիյն վէ նիզամաթընընն էսասի անքեամը խիլաֆընտա իսիքլէրինի պէյան էյլէմիշլէր տիր։ Անվէր ա'եան մէճլիսինէ հագիգի պիր ֆէնալըգա իշթիրաք էթմէմէսի լիզումընը իսիթար էթմէքլիյի քէնտիլէրին միւքէլլէֆ վազիֆէսի սայարլար։ Միւսթէտ'իլէրին իստի'ասընճա, «Ա'եան մէճլիսի՝ էօլիւլէրին բուհպարը իչիւն Պատարագլար իճրասը զըմնընտա թէրք ու թէպէրրիւ' էտիլմիշ էմվալ ու էմլաքին զապթ ու միւսատէրէ օլունմասընա, էօլիւլէր իչիւն տու'ալարընն միւ՞էսսիր իսիքլէրինէ ինանանլարը ֆէվզէլ'ատէ հէյէճանտա տիւչար էթմէքսիզին միւսա'ատէ էտէմէզ։ Էկէր մէզքիւր վասիյէթնամէլէրին չարթլարը անքեամը արթըգ իճրա օլունմամըշլար իսէ, մէզքիւր մէպլաղլար լասիլէրին վէքիլլէրինէ ի'ատէ էտիլմէլի տիրլէր։ Պու վէքիլլէր իսէ՝ մուսաիլէյէրի, եանի վասիյէթ թարիգիյէ քէնտիլէրինէ ադէլ, եահսօտ պաչզա չէյ վերիլմիշ քիմսէլէրի, եահսօտ ամճա վէ տայը կիպի ադրապայը միւչթէմիլ տիր։» Անվէր սէրպէսթի ի տին ու մէզհէպ վէ էմլաք վէ էմվալ ը չախսիյէ խիլաֆընտաքի հէր մու'ամէլէյէ դարչը հիսա էթտիքլէրի ֆէվզէլ'ատէ նէֆրէթ վէ տէհշէթի իլգար էթմէք, վէ Ա'եան մէճլիսինէ հէր մէզհէպ մէնսուպ թէպա'անընն ճիւմլէսինի գանուն ը միւչթէրէքին հիմայէսի պալթընա գօմասը լիզումընը իսիթար էյլէմէքլէ խաթմ ը քէլամ էյլէյօրլար։ —Փեար. Ա7 թարիխի Տէպատա Բ. Մուգատաէս գըսմլարընն պա'զըլարընն մէվսուգ էլ եաղըլարընն եապընլարտա քէչի էտիլմէսինէ տա՞իր Մ. Կասթոն Միժոն թարաֆընտան թաֆսիլաթ վերիլմիշ տիր։ Միւսամիլէյ կէչէն սէնէ Միչիկան էյալէթինտէ Տիթրոյթ էհալիսինտէն Մր. Զարլս Ֆրիրը իլէ պէրապէր Կիվէ թամիրլէրինտէն Մըսը

'իլլեսատ Աքմին խարտպալարընտան չզարբլմիշ պիր թաղըմ էլ եաղլարընը սաթին ալմըշ տըր։ Ամերիգատա Բ. Մուդ. 'իլլեմասընին ուզուն ուզատիյէ թէտգիդ ու միւթալա'ալարընտան սոնրա, Մ. Միժոնին գավլինճէ, թէպիմ ու ի'թիրաք էտիլմիշ տիր քի, մեգքիւր էլ եաղլար՝ Հնճիւ, Ցնճի վէ Ճնճը 'սարլարա մէնսուպ տըրլար։ Իշպու էլ եաղլարընտան պիրինճիսի Թէանիյէ վէ Ցեսու քիթապարընը հավի տիր. իքինճիսի Մեզամիր քիթապընը հավի օլուպ, Վաթիկանատա պուլունան էլ եաղը Մեզամիրտէն տահա միւքեմմել տիր։ Իւչինճիւսիւ աէօրթ Ինճիլէրի վէ տէօրտիւնճիւսիւ տախի Ա'մալը Ռուսուլ քիթապը իլէ Ռիսալէլերի հավի տիր։ Մր. Ֆրիբրին էլ եաղլարը Ինկիլթէրրա միւղէխանէսինտէ պուլունան մէշհուր Իսքէնտերիյէ մէթնէրինտէն պիրազ տահա պէօյիւրէք տիրլէր. ֆաղաթ պու քէշֆին սոնը էհէմմիյէթի չու խուսուսատան նէշ'էթ էթմէքտէ տիր քի, Մր. Ֆրիբրին էլ եաղլարընին Ինկիլթերրա միւղէխանէսինտէքի էլ եաղլարը իլէ թաթպիդ ու մուդաչէսէսի սոնրաքինտէ պուլունմայան պիր չօղ քէլիմէլէր վէ հաթթա ֆըդրալարին եէնի էլ եաղլարընտա խպդա վէ մուհաֆազա էտիլմիշ օլարպլարընը խպդաթ ու իրա"է էյլէմիշ տիր։ Պու սէպէպտէն Մ. Միժոնին դավլինճէ, Բ. Մուդատատէսին եէնիտէն թահիհ էտիլմէսինէ լիւզում հասը օլաճաղ տըր։

Ամերիգա. Նիւեօրդատա Թայմսը մուխապիրլիյինի իֆա էտէն զաթ՝ կէչէն Հոկտեմբերատէն պէրու տրա սրրա օդիանօսին պիր սահիլինտէն տիկէր սահիլինէ զըսա թէլսիզ թէլէկրաֆ խապերլերի կէօնտէրիր իտիյսէ տէ, Փետր. 16տա թաղրիպէն 2,000 քէլիմէտէն 'իպարէթ պու կիպի ուզուն պիր թէլէկրաֆ կէօնտէրմիշ տիր։ Ինկիլթերրա իլէ Գանատա արասընտա թէլսիզ թէլէկրաֆլէ չէքիլէն հէր քէլիմէ պայընտա 3 զուրուշ իւճրէթ ալընըր։ —Լինպընին եէմի վէլսատէթի միւնասէպէթիյլէ Ամերիգատա պիր չօղ սիյասի նութպլար իրատա էտիլմիշ տիր։ Կրանտ Ըէվիտատէ իրատա էթտիյի նութգատա հարպիյէ նաղբրը Մր. Թէֆթ՝ Լինպընն իլէ Ռօզէվէլթ արասընտաքի 'ատիպ միւչատէհէթի կէօսթէրմիշ տիր։ Վիւքէլատան Կարֆիլա սէմիշ տիր քի, «Ըէ"իս ի հիւբիւմէթ տօլանտարընընը վէ գավրընընը սէրվէթ էլէ կէչիրմէքլիյի մէն' էթմէք սուրէթիյլէ պէօյիւք տախիլի պէլա վէ ֆէլաքէթլերի պէրթարաֆ էյլէմիշ տիր։» —Ամերիգա տօնանմասը ամիրալարընտան Ամիր. Գոնվըրս՝ պիր բաֆօրթ թանգիմ էթմիշ տիր։ Իշպու բաֆօրթատա հարպ սէֆինէլերինին ինչասընտա սա"իր կէչէնլերտէ էտիլմիշ օլան պիր թաղըմ ի'թիբարլարատան պահս էտիլմիշ տիր։ Միւմայլէյհ՝ հարպ սէֆինէլերինին հարպ էտէմէյէճէքլերինէ տա"իր էնտիչէ էթմէյէ հիչ մահալ օլմատըղընը պիլտիրմէքտէ տիր։ —Թայմսը մուխապիրի Փետր. 16տա սթիտէքի թէլէկրաֆնամէյի չէքիյօր. «Մալիյէ վէ չմէնտըֆէր մէհաֆիլինտէ կէլէճէք հաֆթանին մուճիպի հէյլճան վազ'ասը չու, եա'նի հիւքիւմէթին Գալիֆօրնիա էյալէթի իլէ պիրլիքտէ Գալիֆօրնիա ճէն. Փասիֆիգ չմէնտըֆէր իտարէսի 'ալէյհինտէ գանուն խիլաֆընտա թէնզիլաթ իճրա էթմիշ օլմասընտան տօլայը իգամէթ տա'վա էթմէք պապընտա վերէճէյի դարար 'օլաճաղ տըր։ Թիճարէթ դավանիյնի 'ալէյհինտէքի իշպու թէճավուզաթը ըէ'իս ի հիւքիւմէթին չէտիտէն թա'գիպ էթմէք նիյէթինտէ օլտըղը ափ աշիքեար տըր։ Բիվայէթէ կէօրէ, չմէնտըֆէր գումփանեասը 'ալէյհինէ կէթիրիլէն իֆհամաթ աղըր նէվ'ատէն օլուպ, 4,000 գատար աղըր նէվ'ատէն զայրի մէշրու' մու'ամելաթը հավի տիր։» —Փետրվար 19տա ա'եան մէճլիսի Ֆրանսա իլէ 'ադա էտիլմիշ օլան հաքէմ մու'ահէտէնամէսինի թաստիգ էյլէմիշ օլուպ, մեգքիւր մէճլիսին Ինկիլթերրա վէ սա"իր մէմլէքէթլէր իլէ տախի 'ադաը թէսավվուր օլունան պու հօլտաքի մու'ահէտէնամէլերի տախի 'այնի տէրէճէ սուհուլէթլէ թաստիգ էյլէյճէյինէ պէյան ը իւմիտ էտիլմէքտէ տիր։ — Փետր. 19տա Նիւ Եօրդատա Մ. Ամերիգանընն Լօնտրա սէֆիրի Հուայթլօ Բիյտ միւքեմմել պիր զիյաֆէթ վերիլմիշ տիր։ Իշպու զիյաֆէթատէ մէմլէքէթին մալիյէ, սիյասէթ, քիլիսէ սէնայի' ի նէֆիսէ վէ էտէպիյաթ էրպապը հաղըր պուլունմըշլար տըր։ —Ամերիգա հիւքիւմէթի Ամերիգա տօնանմասընը Ամբոթրալիա լիմանլարընը զիյարէթ էթմէքլիյէ տա'վէթ էթմիշ տիր։ Ամերիգա խարիճիյէ նաղբրը Մր. Ռութ՝ ճէվապէն, հէնուզ պու պապատ մա'էթթ"էսսիֆ պիր չէյ տէյմէյէճէյինի վէ տօնանմանընի Սիւէյշ թարիգիյլէ 'ավաթթ էտէճէյի հէնուզ դարարլաշարրլմամըշ օլտըղընը պէյան էթմիշ տիր։

Հինդիստան. Փէշավէրտէն Փետր. 20 թարիխիյէ պա թէլէկրաֆ պիլտիրիլտիյինէ կէօրէ, ճէն. Վիլգոզրն Զայնա գարիյէսի ճիվարընտա գօնմուշ օլան օրտուսընին ուֆագ պիր չայ իւզէրինտէքի մէվզ'ի զայէթ միւհքէմ տիր։ Ուլայտա միւսթահքէմ զա'զար զըսմէն թախրիպ էտիլմիշլէր տիր։ Զուքբա խէլզէր Ինկիլիզլէրէ վէք օ գատար մուդավէմէթ էթմէյօրլար։ Օրտու 2,008 Ինկիլիզ, 8,622 հէրլի 'ասքէրլերատէն, 475 սթ, 353 միտալի վէ 4,200 էսթէր (գաթըր)տէն 'իպարէթ տիր։

ԻՍԹԱՆԳՈՂՏԱ

Ա. ՑԱԿՈԲ ՊՕՑԱՃԵԱՆ ՄԱԹԳԱ'ԱՍԸՆՏԱ ԹԱՊ' ՕԼՈՒՆՄԸՇ

Ֆինճանճըլար եօգուշը Ամերիգան խան

ՄՈՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ

ԵԷՆԻ ՔԻԹԱՊԼԱՐ

1. ՏԻՏՈՍ, ԹԱԶԸՆ ՊԻՐ ՐԷՖԻԳԻ նամ քիթապ ինճիլ ի Շերիֆ հիքեայէսինի փէք ճալիպ պիր թարղտա ըէամ վէ իղահ էտէր, վէ 'ալ էլ խուսուս չօճուգլար վէ կէնճլէր իչին թավսիյէ օլունուր։ Ֆիյ. քեաղըտ դապլըսը 5, պէղ դապլըսը 7 ղրշ.։ Էրմէնիճէսի տախի վար տըր։

2. ԶԻՆԼԻ ԵՐԷՑ ՀՇԻՆԻՆ ԹԷՐՃԷՄԷ Ի ՀԱԼԸ նամ քիթապտա 'ան ասլ Զինլի օլան պիր զաթըն Խրիսթիյանլըղը գապուլ էթմէսի, վէ պիր Խրիսթիյան բուհանի մէ"մուր օլարադ իմրար էյլէտիլի ֆա"իտէլի վէ հադիգի Խրիսթիյան 'էօմրիւ ճիւմլէյէ էօրնէք օլաճադ պիր թարղտա պէյան վէ թա'րիֆ օլունուր։ Քեաղըտ դապլըսը 3 վէ պէղ դապլըսը 4 1/2 ղրշ. օլուպ, Էրմէնիճէսի տախի վար տըր։

3. ՊԱՐԶ ԿԵԱՆԲԸ. Ֆրանսըզ մէշահիրինտէն Շարլ Վակնէրին իշպու էսէրինին Յովհաննէս էֆ. Այիքսանեան թարաֆընտան Էրմէնիճէյէ թէրճէմէսի տիր։ Ֆիյ. 3 1/2 ղրշ.։

4. ԷՐԲԷԲ ԶՕՃՈՒԳԼԱՐԸՆ ՏՕՍԹՈՒ. Ֆիյ. 1 ղրշ.։ Էրմէնիճէսի տախի վար տըր։

5. ՎԱ'ԶԼԱՐ. Պու քիթապ վեր. Տօդ. Ճ. Ֆ. Կրինին, փրոֆ. Ե. Ռ. Պէղճեանընն, փրոֆ. Տօդ. Ճօրճ Էտէմ Սմիթին, վեր. Սիմոն Թէրզիեանընն, վեր. Բէնրն Տէնթրն Թոմընընն, վեր. Յակոբ Պուլպուլեանընն, Եպիսկոպոս Ֆիլիպս Պրուքսըն, վեր. Յովհաննէս Գ. Գրիգորեանընն; վեր. Մանասէ Կ. Փափազեանընն, վեր. Տօդ. Ճ. Ֆ. Հէրիքին, վեր. Տօդ. Զարլզ Հ. Բիչարտսընն, վեր. Տօդ. Փ. Թ. Ֆօրսայթընն վէ վեր. Տօդ. Մ. Պօէնին դըյմէթլի վա'զլարընը հավի օլուպ մուֆիտ պիր քիթապ տըր։ Քեաղըտ դապլըսը 5 վէ պէղ դապլըսը 7 ղրշ.։

6. ՔԱՐՈԶՆԵՐ (Պիրինճի ճիլտ), վեր. Ամորֆ Մօնս, փրոֆ. Յակոբոս Հ. Ճէճիզեան, վեր. Փրոֆ Ալէքսանդր Վինէ, վեր. Մանասէ Կ. Փափազեան, վեր. Գաւմէ Ալպահատեան, վեր. Տօդ. Հ. Ս. Պարնըմ, վեր. Տօդ. Ռ. Ֆ. Ուէսմէքօթ, վեր. Դ. Մարտիրոս Շմաւոնեան, Եպիսկոպոս Ֆիլիպս Պրուքս, վեր. Աբսէն Շմաւոնեան վէ վեր. Տօդ. Բ. Զեմպերսընն դըյմէթլի վա'զլարընը հավի մուֆիտ պիր քիթապ տըր։ Քեաղըտ դապլըսը 5, պէղ դապլըսը 7 ղրշ. տըր։

7. ՔԱՐՈԶՆԵՐ (Իքինճի ճիլտ), վեր. Տօդ. Ճ. Ուօշպըրն, վեր. Տօդ. Ռ. Ֆ. Ուէսմէքօթ, վեր. Տօդ. Հ. Ս. Պարնըմ, վեր. Տօդ. Զարլզ Հ. Բիչարտս, վեր. Գաւմէ Ալպահատեան, վեր. Տօդ. Փ. Թ. Ֆօրսայթ, վեր. Փրոֆ. Ֆրէտերիք Կոտէ, վեր. Էօժէն Պէրսիէ, վեր. Տօդ. Ճ. Բ. Կրին, վեր. Տօդ. Ճ. Ֆ. Հէրիք, Եպիսկոպոս Ֆիլիպս Պրուքս, վեր. Տօդ. Բ. Զեմպերս վէ վեր. Տօդ. Կ. Զ. Թրէյսինին դըյմէթլի վա'զլարընը հավի մուֆիտ պիր քիթապ տըր։ Քեաղըտ դապլըսը 5, պէղ դապլըսը 7 ղրշ. տըր։

8. ԹԱ'ԼԻՄԱԹ Ը ՏԻՆ Ի ՄԷՍԻՀԻ. Քեաղըտ դապլըսը 2 1/2 վէ պէղ դապլըսը 4 ղրշ. տըր։ Էրմէնիճէսի վէ Բուսմ հրուֆաթըյէ Թիւրքճէսի տախի վար տըր։

9. 'ԱԼԷՄ Ի ՀԱՅՎԱՆԱԹ. Դըսմ ը Էվվէլ 3 վէ Դըսմ ը Սանի 3 ղրշ.։ Էրմէնիճէսի տախի վար տըր։

10. ԲԵՐԱԿԱՆ, մուսավվէր։ 20 փր.։

11. ԲԵՐԱԿԱՆ վէ ԸՆԹԵՐՅԱՐԱՆ ա'լա մուսավվէր 4 1/2 ղրշ.։

12. ԶՕՃՈՒԳԼԱՐ ԻԶԻՆ ՄԻՒՃԻՎՀԷՐԱԹ. 'Այ էլ խուսուս չօճուգլար իչին ֆա"իտէլի հիքեայէլերի վէ քիւչիւք վա'զլարը հավի տիր։ Քեաղըտ դապլըսը 2 1/2 վէ ա'լա միւճէլլէտի 5 ղրշ. տըր։ Էրմէնիճէսի տախի վար տըր։

Պալատէ զիքը օլունան քիթապլարըն մուհալը ֆիրուխթը Տէրսա'ատէթատ Ֆինճանճըլար եօղուշընտա Մատթէոսեան քիւթիւպխանէսի իսէ տէ, Զաղմաղճըլար եօղուշընտա Պալենց, Յովհան Աշճեան, Յովհաննէս Դըլբճեան, Զարդարեան, վէ Էօքի Զապլթիյէտէ Նշան-Պապիկեան, վէ Դոլմաթատա Իզմիրլի Օղլու խանընտա Նօ. 6, 7 Զարեհ Շիշմանեանընն քիւթիւպխանէլերինատէ տախի սաթըլըղը կիպի թաշրալարտա չէհրլէրատէ տախի հէր քիթապճըտա պուլունուրլար։

ԱՄԷՐԻԿԱ ՍԷՐԻՐԻՅԱԹԸ (Clinic)

Իսթանպոլսոյ Մանմուա փաշայոյ ճամբէր խանուտ հէր Սալը վէ Փէնճէնպի կիւնիւ էօյլէտէն սոնրա ֆաղիր խասթալար մէճմանէն մու'այէնէ վէ թէտավի օլունուրլար։

Ամէլիյաթը իճապ էտէն խասթալըգլար իլէ կէօզ խասթալըգլարընա Սալը կիւնէրի պաղըլըր։

Գաբընարը խասթալըգլարը իլէ կէօզ խասթալըգլարընա Փէնճէնպի կիւնէրի պաղըլըր։ 3—10

1908

ԵԷՆԻ ՍԷՆԷՆԻՆ ԻԼՔ ՂԱՐԻՊԷՍԻ

Ց· Դ· ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆԸՆ

ԳԱՆՋ ԻՐԱԳԻՏԱԿԱՆ

նամ էսէրի։ Պու էսէր խասսէթէն հաքք էտիլմիշ 300 բէսմէրի հավի տիր։ Զիւքիւր ու իւնաս մէքեաթիպ ի իպթիտա'իյէսի թալէպէ վէ թալիպաթընա մախսուս էն միւքէմմէլ տէրս քիթապը տըր։

Մէրքէզ ի ֆիւրուխթը միւ'էլլիֆին Իսթանպոլսոտա Պէօյիւք Եէնի խանտա իւսթ դաթտա 55 նոմէրո իլէ միւրաջաամ ԴԱՐՈՒՆ նամընտաքի քիւթիւպխանէսի տիր։ 8—10

ՓՕՍԹԱ ՄՈՒԽԱՊԷՐԷ ՎԱՐԱԳԱԼԱՐԸ

Զարէկ վէ սա'իր եօրթու կիւնէրի վէ եէվմի վէյատէթէր իչուն միւնասիպ օլարաք պու մէմլէքէթին չիչէքլէրինի բէամէրինի վէ մէնզարէլէրինի միւսամվիր մուխասլէրէ վարագալարը։ Մուխթէլիֆ նէվ'ատէն 50 'ատէպի 7 եախսոտ 500 'ատէպի 60 'ատէտ 1էր ղրշ·լըգ փոսթա փուլընա պէտէլ կէօնտէրիլիր։

Ադրէս՝ Etablissement Horticole de Therapia Cons/ple

9—26

ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ		ԼԻՐԱ 100 ՂՐՇ·ՍԱՆ	
Փեար·	22	Սոսոմ· Եաֆա օդ· փր·	130
Պուղրայ օդդա փրյ·		Շեհէր գանթար ղրշ·	
Անատ· սէրթ ա'լա	56-57	Թըրիէսթէ	93
Ոռ չուվալ ղրշ·		Բուս	73
Գըրմա պիրինճի	90-94	Գահվէ 100 օդ·	$5\frac{1}{5}$–$6\frac{1}{5}$ ԼԻ·
Էնգա· Գօն· ղըր·	–	Փէրէնճ չուվալը ղրշ	
Օտէտա	115-118	Մըսըր	80–88
Սրէթ օդդա փրյ·		Իսկիլիզ	132-133
Անատօլու Ա·	37	Բիզոն ֆր·	46
» Բ·	36	Ճափոն	130-148
Ֆասոլէ 100 օդդա		Եէն օդդա ղրշ·	
Սէլանիք	195-210	Անատօ· ղըրմա	–
Գարա Տէնիզ	–	Թէֆթէթ օդդա ղրշ·	
Նէֆոսոպ օդդա փր·		Էնգարէ, Եօզղատ	–
Պալըքէսիր	70	Փամֆ· Հալէպ օդդա	–
Անատօլու	56-57	Ատանա	
Կաշ չիֆթ թէնէ· ղշ·		Աֆիոն օդդա	
Բուս, փիացամըզ իչին	$33\frac{1}{2}$	Դա· Հիս·, Պալքէ·	——

Եարբն կէնճլէրին առա'ա մէճլիսի պաթ· սա'աթ 9ոտա Գումգափուտա Բէսթաէ ին'իգատ էտէճէք տիր։ Իւսկիւտար, 8։ Մատ· 7· 22, 23։